

STRATEGISCH PLAN

Lyceum Schravenlant 2021 - 2025

op maat naar **2025**

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Sfeerbeeld Lyceum Schravenlant in 2025	5
Missie/visie/motto/uitgangspunten	8
Hoofdthema's: maatwerk, toetsbeleid en armoedebeleid	11
Onderwijs	25
Personeel	30
Organisatie	35
Gebouw en terrein	38
Financiën	40
Stelsel van kwaliteitszorg	41
Conclusie	72

Inleiding

Dit (strategisch) schoolplan richt de blik op 2025.

Een paar jaar vooruitkijken, zo moeilijk kan dat toch niet zijn?!

Eenzijds is dit zondermeer waar. Veel aspecten van het werk op school zullen in de komende jaren echt niet spectaculair veranderen.

Maar anderzijds leven we in een hoge maatschappelijke dynamiek, waarbij de vraag is wat daarbinnen (kortdurende) hypes zijn en wat serieuze nieuwe trends.

Daarnaast hebben we met de corona pandemie kunnen ervaren wat de impact op het functioneren kan zijn van onverwacht optredende factoren.

Sturing kan worden ontleend aan het strategisch plan van OSVS dat het kader biedt voor dit plan. Belangrijk is tevens dat de school, bijvoorbeeld ten opzichte van de tijd van de totstandkoming van het vorige plan, zich nu in een stabiel ontwikkelingsproces bevindt en het feit dat de basis op orde is ook rust biedt in de verdere vormgeving in de komende jaren.

Als team mogen we trots zijn dat we deze uitgangssituatie hebben bereikt en het biedt vertrouwen in het gaan realiseren van onze ambities in de komende jaren.

In het plan gaan we deze ambities uiteenzetten.

Het sfeerbeeld heeft als start van dit plan de belangrijke functie een schets te maken hoe de school er aan het eind van de planperiode uit ziet, soms met een knipoog.

In de missie, visie, motto en uitgangspunten wordt het kader geschetst waarbinnen we opereren en waarom we doen wat we doen.

Een belangrijk inhoudelijk hoofdstuk vormt dat waarin de drie hoofdpijlers van ontwikkeling in de komende jaren wordt beschreven (hoofdstuk over maatwerk, toetsbeleid en armoedebeleid).

Daarna volgt een aantal hoofdstukken die de centrale beleidsgebieden van school bestrijken en wordt gezien wat deze ontwikkeling(en) op het betreffende terrein betekent.

Het plan wordt afgesloten met het stelsel van kwaliteitszorg.

Het is een logisch afsluitend geheel omdat het ingaat op de borging van alle ondernomen activiteiten.

Het plan is een omvangrijk geheel geworden.

Nadeel is dat het veel leeswerk met zich meebrengt.

We hebben echter bewust gekozen voor de soms uitgebreide uiteenzettingen. Het grote voordeel is dat veel in één document nu bij elkaar staat en zo een goed totaalbeeld ontstaat waarbij hoe en waarom en koppeling aan andere elementen snel kunnen worden gelegd.

Veel leesplezier en inspiratie toegewenst!

Sfeerbeeld Lyceum Schravenlant in 2025

Het strategisch plan heeft voor het grootste deel in 2020 vorm gekregen onder, zeg maar, het corona gesternte.

Nu, in 2025, roepen de termen corona en covid-19 gelukkig de herinnering op van 'oh ja da's waar ook', toen ...'

In het schooljaar 2020/2021 bedroeg het aantal leerlingen in totaal 690 en bijzonder was dat in elk van de drie onderbouwjaren weer 6 klassen konden worden geformeerd.

Gelukkig is dit ook in de jaren erna telkens weer gelukt en met 728 leerlingen is de school nog licht gegroeid en nu stabiel rond dat aantal.

Een groei met 38 leerlingen lijkt misschien niet veel, maar bedacht moet dan wel worden dat sinds 2023 ook in onze regio sprake was van lichte krimp in het aantal groep 8 leerlingen op de basisscholen.

Met dit aantal heeft de school haar kleinschalige karakter kunnen behouden en dat vormt nog steeds één van de aantrekkelijke punten van de school.

Bij de start van het strategisch plan was de verhouding tussen de afdelingen havo en vwo ongeveer 75 – 25%.

Nog steeds is het aandeel van de havoleerlingen het grootst, maar de verhoudingen zijn licht verschoven naar 70 – 30%.

Op het terrein van het onderwijs hebben zich meerdere ontwikkelingen voltrokken.

De leerstromen versneld vwo en havo⁶ zijn goed aangeslagen. Bij het versneld vwo is sprake van een stabiele jaarlijkse instroom van gemiddeld 8 leerlingen en door de grotere regionale bekendheid trekt de havo⁶ – stroom jaarlijks tussen de 15 – 20 leerlingen. In het voorjaar van 2022 heeft de eerste groep versneld vwo'ers examen gedaan en in 2024 de eerste groep uit de havo⁶ – stroom.

En over examens gesproken, zowel bij het havo als vwo, ligt het driejaarlijks slagingsgemiddelde boven de 88% . Zowel op landelijk als regionaal niveau een mooie prestatie.

In de afgelopen jaren heeft het versterken van kansengelijkheid verder gestalte gekregen. Door de meer gerichte maatwerkaanpak, ook bij de toetsing, krijgt een leerling een beter beeld van de eigen sterke – en minder sterke punten.

Ook het LOB – programma is nog volwassener geworden doordat sprake is van een doorlopende leerlijn door het opleidingstraject van de leerling heen.

Het Maatjesprogramma heeft zich stevig ontwikkeld en is voor meerdere scholen een goede blauwdruk gebleken bij het vormgeven van flankerend onderwijs voor elke leerling.

Maar niet alleen bij het flankerend onderwijs speelt de school een ondersteunende sociale rol.

Ook op andere terreinen ondersteunt de school bij het kunnen deelnemen aan het sport – en verenigingsleven, geen uitsluiting op financiële gronden bij reizen en excursies, het ondersteunen van de mogelijkheden voor een eigen device thuis en een financiële coach die leerlingen terzijde kan staan.

In het overkoepelende ‘kansenplan’ staat alles overzichtelijk uitgewerkt.

De school had en heeft een open, maatschappijgerichte instelling waarbij de Unesco principes actief door iedereen worden beleefd. Burgerschap, een duurzame leefwereld en gezondheid vormen daarbinnen belangrijke thema's.

Het thema burgerschap heeft in de planperiode veel aandacht gekregen. Enerzijds levert de diversiteit aan leerlingen qua herkomst en het gericht aandacht besteden aan de 17 aandachtsgebieden van Unesco een goede – en positieve basis.

In de samenleving zie je echter ook heel verschillende waardensystemen die soms met elkaar schuren. Door er op school een open dialoog over te voeren is het gelukt het wederzijds respect (kernwaarde in de omgang met elkaar op school) in deze te versterken en dat maakt mede onze school tot een veilige plek voor iedereen.

Bovenstaande zaken bezorgen onze school een helder en aantrekkelijk profiel waardoor de leerlingenaantallen, ondanks een inmiddels licht krimpande markt, stabiel kunnen blijven.

Ook op andere terreinen hebben zich veranderingen voorgedaan, zoals op het gebied van het personeel.

Gedurende de planperiode konden 20 nieuwe collega's worden verwelkomd, op een totaal van 80 medewerkers dus 25% nieuwe – en veelal jonge talenten. Dat kwam door pensionering van een aantal collega's, de groei in het leerlingenaantal, de opleidingsschool, jong personeel dat minder vaak voor een grote baanomvang kiest en een paar collega's die elders hun carrière voortzetten. Bij de start van het strategisch plan in 2020/2021 was de gemiddelde leeftijd van ons personeelbestand al lager dan het landelijk gemiddelde en die trend heeft zich licht verder doorgezet.

Werkdruk speelt als thema een minder prominente rol wat veroorzaakt wordt door meerdere factoren:

- in 2023 is het aantal normlessen verder verlaagd van 24 naar 23 (landelijk beleid);
- het is de school gelukt om structureel een betrekkelijk laag klassengemiddelde van 24 á 25 leerlingen te realiseren;
- de andere toetsopzet heeft geleid tot minder nakijkdruk;
- maatwerk en meer regievoering over het eigen leerproces door leerlingen hebben geleid tot een grotere motivatie en daardoor minder 'sleur – en trekwerk' door de docenten;
- veel handige digitale ondersteuningsmogelijkheden zorgen op didactisch terrein voor verdere verrijking en de aanwezigheid van devices in het lokaal zorgt voor een makkelijke toepassing ervan;
- meerdere onderwijsassistenten ontlasten in aanzienlijke mate bij de (administratieve) taken; het gaat om nieuwe personeelsleden met een eigen taakomschrijving, naast de reeds bestaande technisch onderwijsassistenten (toa's);
- een compleet verbouwde personeelsruimte en fitnessruimte zorgen voor ontspanningsmogelijkheden op meerdere momenten in de dag;
- en iedereen kijkt natuurlijk uit naar het jaarlijkse, spectaculaire personeelsuitje!

Ook na 12 dienstjaren oogt het gebouw nog steeds fris, modern, licht, open en het is goed te constateren dat het duurzaamheidsaspect waar onze school in 2013 nog landelijk een pioniersfunctie in vervulde, inmiddels op grote schaal in Nederland navolging heeft gevonden.

De docenten laptops, digitale mogelijkheden voor de leerlingen in elke les, het gevarieerde onderwijsprogramma, leerlingen die meer betrokken zijn op hun eigen leerproces en aandacht voor samenwerkingsgericht leren, versterken het 21ste eeuwse beeld nog verder.

En laten we daarbij zeker niet de omvangrijke buitenruimte van school vergeten met volop sport – en ontspanningsmogelijkheden én een kas met moestuin waar een enthousiast team van personeelsleden, leerlingen en buurtbewoners graag in werkt en natuurlijk ... oogst!

In het schooljaar 2020/2021 leek bovenstaande misschien allemaal te mooi om waar te zijn, maar kijk om je heen en constateer zelf!

Missie/visie/motto/uitgangspunten

In het strategisch beleidsplan van de stichting OSVS 2014 - 2018 zijn de missie en visie geformuleerd, doorgetrokken in het strategisch plan 2019 – 2023 en hieronder weergegeven:

Missie

Wij hebben de overtuiging dat alle mensen een passie hebben en daarbij talenten. Onze missie is om onze leerlingen te helpen de passie en talenten te ontdekken en deze tot bloei te laten komen. Wij doen dat voor de individuele leerlingen, maar ook voor de samenleving als geheel. Wij doen dat ook in samenwerking met de samenleving: ouders, buurt, bedrijven, etc. Wij doen dit voor alle leerlingen, daarom zijn we openbaar onderwijs.

Visie

Leerlingen die hun talenten inzetten om hun passie te kunnen nastreven, doen dat in een wereld die snel verandert. Dat vraagt van ons dat we onze leerlingen voorbereiden op hún toekomst, voor banen die nu nog niet altijd bestaan en waarbij ze technieken nodig hebben, die we nu nog niet kennen.

Ons onderwijs speelt hierop in, is zodanig georganiseerd dat we leerlingen in staat stellen het maximale uit zichzelf te halen in de wereld van straks. Het succesvol afronden van de schoolloopbaan is hierbij een vanzelfsprekendheid.

Kennis en vaardigheden zijn toekomstgericht. Het leren en stimuleren van samenwerken, zelfstandigheid, mediawijsheid en creativiteit zijn hier voorbeelden van.

Onze toekomstige burgers hebben een ondernemende attitude nodig; wij stimuleren dat. Leren doen we op maat, maar wel samen. Ook dat kenmerkt openbaar onderwijs.

Schoolleiding, docenten en ondersteunend personeel zijn in staat om dit onderwijs vorm te geven, zowel in ontwikkeling als in uitvoering. Dat vergt een attitude, kennis en vaardigheden die hierbij passen en congruent zijn met hetgeen wij met de leerlingen willen bereiken. Zelf passen we ons aan aan de veranderende maatschappij. We zijn ondernemend, ons onderwijs is innovatief.

Leren kan alleen maar in een veilige omgeving. Daarom organiseren wij onze scholen kleinschalig, leerlingen zijn gekend. We zijn betrokken en betrouwbaar. We doen alleen dingen die goed zijn voor onze leerlingen.

Ons werk doet er toe, daarom zijn we trots op wat we doen. Elke dag realiseren we ons dat we bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. We vragen elkaar naar onze bijdragen en vertellen daarover. We stimuleren elkaar om creatief te durven zijn in onze aanpak.'

In de missie wordt duidelijk gemaakt waartoe en voor wie de organisatie eigenlijk bestaat en daarom is het ook logisch dat deze in het nieuwe strategisch wordt voortgezet.

In de geformuleerde visie wordt duidelijk dat de bestaanswijze primair is gericht op de leerlingen, maar ook op de samenleving als geheel. We zijn er om leerlingen zich zo te laten ontwikkelen dat zij goed worden voorbereid op het behalen van een diploma en een stevige basis voor een vervolgopleiding, maar ook om hen inzichten en vaardigheden mee waarmee zij als burger in de toekomstige samenleving gaan functioneren. Dat maakt hen weerbaarder, maar tevens levert het een bijdrage aan een verdere/betere ontwikkeling van de samenleving.

Bovenstaande visie maakt duidelijk dat ons onderwijs toekomstgericht dient te zijn. Kenmerkend voor de 21ste eeuwse maatschappij is dat veranderingen snel gaan en daarbinnen past een open – en flexibele levenshouding.

De samenleving verandert niet alleen snel, maar wordt ook complexer. Een complexiteit die vraagt om een samenhangende aanpak en dus is het belangrijk dat teamgericht werken wordt ontwikkeld.

De snelle veranderingen op velerlei terreinen maken het steeds lastiger vanuit bestaande vaste kaders te werken. Flexibiliteit en creativiteit zijn dan ook in ons onderwijs verweven.

Nieuwe kaders, die soms nog nauwelijks al helder zijn te onderscheiden, en talentontwikkeling bij leerlingen vereisen in het aanbod van ons onderwijs een minder eenvormige aanpak. Een meer maatwerkgerichte aanpak is de komende jaren daarom het meest richtinggevende thema in de ontwikkeling van de school.

Veel van onze leerlingen groeien op in omstandigheden die hen op terreinen op achterstand zetten tegenover leeftijdgenoten die opgroeien in andere omstandigheden. Als school spannen we ons actief in onze leerlingen uiteindelijk bij het verlaten van de school (meer) kansengelijkheid te bieden bij hun vervolgopleiding en verdere ontwikkeling binnen de maatschappij.

In onze visie zullen deze eeuw thema's als een gezonde leefstijl en – leefomgeving steeds belangrijker worden. Aandacht voor duurzaamheid en gezondheid lopen dan ook als een rode draad door het schoolleven van leerlingen heen.

De maatschappij wordt steeds complexer en meer divers wat kan leiden tot gevoelens van onzekerheid, onbehagen en het houvast zoeken bij het vertrouwde en met achterdocht kijken naar allerlei (nieuwe) aspecten binnen de samenleving.

Elke school is een spiegel van de maatschappij en kan een belangrijke functie bieden aan het geven van inzicht in de complexe samenleving en verbinding brengen bij tegenstellingen.

Als Unescoschool onderschrijven we de zeventien kernwaarden van Unesco en in combinatie met burgerschap bieden we verbinding tussen soms uiteenlopende waardepatronen. Een open levenshouding en oprecht spreken en luisteren naar elkaar (dialoog) zijn daarbij belangrijke instrumenten.

Mensen mogen in opvattingen en waardesystemen van elkaar verschillen, maar de fundamenteën van de democratische rechtsstaat staan wel centraal. Dat betekent dat er geen plaats is op onze school voor waardesystemen die dit verwerpen.

Bovenstaande samengevat:

- ons onderwijs is erop gericht dat leerlingen het beste in zichzelf tot ontwikkeling brengen (ontplooien talenten);
- een kleinschalige – en veilige leeromgeving geeft de beste kans hieraan vorm te geven;
- leerlingen een optimale voorbereiding bieden op diplomering en het functioneren in de maatschappij van nu en morgen (jouw beste kans van slagen);
- daarbij behoren een gedegen kennis en inzicht, maar ook houdingen en vaardigheden als flexibiliteit, samenwerkingsgerichtheid, creativiteit, onderzoeksgerichtheid, discussiëren/debatteren, doorzettingsvermogen, brede belangstelling, nieuwsgierigheid en een open kijk naar andere mensen en opvattingen;
- kernwaarden bij ons functioneren zijn: democratisch burgerschap, solidariteit, respectvol denken en handelen en teamverbondenheid (eenheid in verscheidenheid);
- in deze eeuw zijn een gezonde leefstijl, een gezonde – en duurzame leefomgeving belangrijke thema's die we leerlingen ook willen meegeven.

Vooraf bij het hoofdstuk over onderwijs worden deze punten geconcretiseerd.

Motto

Bovenstaande missie en visie geven ook richting aan het functioneren van het personeel wat overkoepelend is aan de specifieke functie of het vak dat wordt onderwezen.

Het vraagt van iedereen doordenking van wat betekenen deze missie en visie nou voor mij. Niet voor niets was en blijft ons motto dan ook:

Iedereen is (een beetje) van alles

En dat maakt ook dat onze opvatting is dat je het verst komt als je als team opereert en het submotto is dan ook:

De school maak je met zijn allen

Uiteraard draagt eenieder de school vanuit de eigen functie en bijbehorende taken en verantwoordelijkheden, maar tegelijkertijd kan niet te gemakkelijk worden gesteld 'hier niet van te zijn'.

Hierbij bestaan geen harde grenzen, maar het is misschien wel de kern van het Rijnlands denken.

Uitgangspunten:

- we zijn trots op ons openbaar onderwijs als ontmoetingsplaats van mensen met verschillende achtergronden. Een respectvolle omgang met elkaar en interesse in andere mensen staan daarbij centraal;
- een open uitstraling wat (ook) een naar buiten gerichtheid inhoudt. Denk daarbij aan de wijk en ruimer de gemeente;
- we zijn primair gericht op onze eigen leerlingen, maar voelen ons ook verantwoordelijk voor goed en passend onderwijs voor elke leerling in de regio;
- voor een succesvol traject is de driehoek school – ouders – leerlingen cruciaal. In dit plan zal logischerwijs vooral de rol van de school worden belicht. Maar als het streven is dat een leerling het beste uit zichzelf naar boven haalt legt dat niet alleen de lat bij school hoog bij de vormgeving van ons onderwijs, maar ook bij de leerling. Dat vereist een actieve houding, meedenken en verantwoordelijkheid leren nemen.
Ook de rol van de ouders mag hierbij niet over het hoofd worden gezien. Het zal niet elke ouder gegeven zijn om hun kind inhoudelijk te ondersteunen, maar een positieve – en geïnteresseerde houding zijn niet te onderschatten bij het welslagen van hun kind;
- school heeft ook een pedagogisch vormende functie, maar de primaire taak is het verzorgen van onderwijs. De verantwoordelijkheid voor een verantwoorde opvoeding ligt dan ook primair bij de ouders. Als school kunnen we daarbij ondersteunen, maar zijn geen substituut ervoor;
- talentontwikkeling (het beste uit jezelf naar boven halen) vraagt om een minder eenvormige aanpak van het onderwijs, maar tegelijkertijd is de school ook een omgeving van groepsprocessen en – dynamica.

De school is dus ook een belangrijke sociale omgeving voor leerlingen.

Missie, visie, motto en uitgangspunten zullen bij het dagelijks functioneren niet altijd op de voorgrond van het denken staan, maar zit erin verweven.

Net als (veilig) autorijden door ervaring bestaat uit een set van geautomatiseerde handelingen waarbij je niet meer bewust stilstaat, zo maken bovenstaande zaken onderdeel uit van ons dagelijks handelen.

Periodiek weer eens opfrissen en bewust maken waarom we doen wat we doen is echter wel noodzakelijk en handig voor het 'oh ja – effect'.

Hoofdthema's: maatwerk, toetsbeleid en armoedebelaid

Op basis van de beschreven missie, visie en uitgangspunten zijn binnen het strategisch plan van OSVS een drietal hoofdthema's geformuleerd voor de komende jaren. Dit kader van hoofdthema's wordt nader uitgewerkt in ons eigen plan.

Per thema is de uitwerking als volgt:

- eerst de tekst uit het strategisch plan van OSVS;
- vervolgens wat wij op school al doen op het betreffende terrein;
- gericht op 2025, welke stappen wij willen gaan maken.

Maatwerk

In de missie/visie wordt gesproken over optimale talentontwikkeling bij leerlingen. Een meer maatwerkgerichte benadering van de leerling is de hoofdpijler bij het bereiken ervan.

Tekst maatwerk OSVS:

Maatwerk. Wij willen elke leerling stimuleren het maximale uit zichzelf te halen. We willen dat leren uitdagend, bemoedigend, inspirerend en verwonderend is. Dat geldt natuurlijk voor de cognitieve ontwikkeling, maar ook de persoonlijke groei en goed burgerschap. Om onze leerlingen voor te bereiden op hun (onzekere) toekomst zijn technologie, samenwerking en creativiteit centrale thema's. De scholen van OSVS hebben beleid geformuleerd hoe dat voor de eigen school het beste vorm kan krijgen. Elke school van OSVS heeft een specifieke situatie: de leerlingen verschillen maar ook het docententeam kan zich in een andere fase van ontwikkeling bevinden. Elke school formuleert beleid waarin de stand van zaken beschreven is, de uiteindelijke ambitie en de daarbij behorende stappen hoe daar te komen¹. Het beschreven tijdpad zal elk jaar met het bestuur worden besproken. Het goed volgen van leerlingen, vastgelegd in een leerlingvolgsysteem is daarbij een vanzelfsprekend en tegelijkertijd onmisbaar element om de ontwikkeling van onze leerlingen te zien en bij te sturen.

Maatwerk is altijd van toepassing bij onze leerlingbegeleiding. We zien een toenemend aantal zorgleerlingen met diverse psychische klachten maar ook excellente leerlingen die extra aandacht nodig hebben. Als uitgangspunt voor onze leerlingbegeleiding zorgen al onze scholen voor een goed niveau van de basisondersteuning zoals die in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband geformuleerd is (zie bijlage 4)².

Vertaling tekst OSVS op schoolniveau:

In bovenstaande tekst springt een aantal elementen naar voren die hieronder nader zullen worden uitgewerkt:

- maatwerk moet altijd in relatie staan tot specifieke kenmerken van de leerlingenpopulatie van een school;
- huidige fase van ontwikkeling/stand van zaken;
- ambitie en wat betekent dit voor het docententeam;
- tijdpad;
- goed zicht op de ontwikkeling van leerlingen (OP2);
- maatwerk in de leerlingbegeleiding.

Hoofdkenmerken van onze leerlingenpopulatie:

- regio Rijnmond kenmerkt zich als een (vrij) taalzwakke regio. Voor onze school komt daarbij dat relatief veel leerlingen een migratie-achtergrond hebben, dan wel de ouders of grootouders. Dit kan inhouden dat binnen de thuissituatie, naast het Nederlands, ook een andere taal wordt gesproken waarbij de vraag wat de eerste – en tweede taal is varieert. Op zich zou je bij twee/meertaligheid kunnen spreken van taalrijkdom, maar veelal leidt het op het terrein van het Nederlands tot achterstanden ten opzichte van het gewenste – en vereiste niveau;
- relatief veel van onze leerlingen groeien op in sociaal-economische achterstandssituaties wat zich kan vertalen in minder mogelijkheden tot deelname aan verrijkende activiteiten voor de persoonlijke ontwikkeling (bijvoorbeeld sport, cultuur, vakanties enzovoort) en druk op het functioneren (armoedestress en door baantjes bijdragen aan het gezinsinkomen);
- soms zijn er belemmeringen vanwege het opgroeien binnen meerdere culturele werelden met op onderdelen andere normen en waarden, waarbij ook gedacht kan worden aan school- versus straatcultuur;
- onze leerlingen hebben een havo – of vwo niveau wat inhoudt dat zij goed tot zeer goed kunnen leren en dat is een pré in hun mogelijkheden en kansen. Hoe algemeen ook, veel ouders willen graag dat hun kinderen het beter gaan krijgen dan zijzelf en dat geeft vaak een positieve stimulans, maar soms ook een (te) hoge prestatiedruk;
- qua achtergrond zijn er veel verschillen tussen leerlingen en door de onderlinge contacten werkt dat verrijkend naar elkaar toe.

Huidige stand van zaken ten aanzien van maatwerk op school:

Wij hebben gekozen voor een, binnen de normen van schoolgroottes in het voortgezet onderwijs, kleinschalige omvang. Met het huidig aantal leerlingen, dat schommelt rond de 700 leerlingen, kunnen we organisatorisch en financieel goed functioneren met waarborging van de menselijke maat.

Maatwerk start met het echt oog hebben voor leerlingen, hun sociaal welbevinden maar als onderwijsinstituut juist ook gericht op het (individuele) leerproces met aandacht voor enerzijds de minder sterke kanten en daarnaast ruimte bieden aan de extra mogelijkheden (talenten) die leerlingen in zich hebben.

Een veilig pedagogisch klimaat en een laagdrempelige cultuur van omgang tussen personeel en leerlingen, wel binnen een duidelijke structuur en heldere regels, zorgen ervoor dat leerlingen zichzelf kunnen zijn en zich gekend weten als individu.

Maatwerk is een breed begrip dat naar voren komt op meerdere terreinen, denk aan de zorg/begeleiding, financieel terrein en uiteraard in het didactisch proces.

Hieronder zal met name verder worden ingegaan op maatwerk in het didactisch onderwijsproces. Maar eerst kort enkele opmerkingen bij de zorg/begeleiding en de financiën.

Zorg/begeleiding:

Onze school heeft altijd veel aandacht gehad voor een op de leerling gerichte zorg – en begeleidingsstructuur. Er zijn twee zorgcoördinatoren en wekelijks zijn gedurende een aantal uren een gezinsspecialist en onderwijs ondersteuningsspecialist beschikbaar, alsmede twee interne vertrouwenspersonen.

Door het PATS systeem (verzuimregistratiesysteem) is ook de lijn naar de schoolverpleegkundige kort.

Het Passend onderwijs heeft de afgelopen jaren geleid tot een grotere instroom van leerlingen met een meer uitgebreide – en specifieke begeleidingsvraag. We hadden echter al een zekere traditie opgebouwd in het begeleiden van juist deze leerlingen.

Het ondersteuningsprofiel, dat jaarlijks wordt geëvalueerd en zo nodig aangepast, geeft een goed inzicht in de wijze waarop het zorg – en begeleidingssysteem is ingericht.

Financiën:

Onze school is een regulier bekostigde school en dat betekent dat het verzorgen van het onderwijs is gericht op grotere groepen (25 – 28 leerlingen).

Het is dus onvermijdelijk dat altijd een zekere mate van uniform aanbod nodig is om binnen de financiële bandbreedte te blijven (en daarnaast heeft het in groepsverband samen leren ook een belangrijke sociale functie).

Aan maatwerk zijn vaak extra kosten verbonden en dat houdt in dat telkens goed gekeken moet worden of een gewenste ontwikkeling ook betaalbaar is.

In de afgelopen jaren is het gelukt een behoorlijk omvangrijk maatwerkstelsel (zie hieronder) te ontwikkelen en in te passen binnen de financiële mogelijkheden.

Het is echter onze ambitie in de planperiode op het terrein van maatwerk een substantiële vervolgstap te maken. We zullen dat zo moeten organiseren dat het geheel betaalbaar blijft.

Bij het uitrollen van onze ambitie op het terrein van maatwerk ligt er dus, naast het inhoudelijke aspect, nadrukkelijk ook een organisatorische – en financiële uitdaging. Daarbij moet ook worden verdisconteerd dat de vereenvoudiging van de bekostiging met ingang van 2022 voor onze school ongunstig uitpakt (gefaseerd opgebouwd maar structurele verlaging van de bekostiging met euro 100.000,-).

Ten aanzien van het onderwijs wordt op velerlei terreinen invulling gegeven aan maatwerk voor leerlingen:

- leerstromen versneld vwo en havo⁶;
- Spaans;
- LOB – traject (talenturen, LOB – week in leerjaar 3, beroepenmarkten/speeddaten);
- steunlessen in de kernvakken (Nederlands, Engels en wiskunde), OB;
- studievoordigheden voor alle leerlingen met daarnaast maatwerk;
- huiswerkbegeleiding gedurende meerdere dagen per week;
- Maatjesprogramma;
- verbreding en verdieping in de BB (Jetnet, nlt, business school, kunst, BSM, informatica en maatschappijwetenschappen);
- mogelijkheid in BB extra vakken te kiezen;
- CKV programma met keuzemogelijkheden;
- op hoger niveau examen doen of vervroegd in een vak(ken) examen doen;
- voor (zeer) goede havoleerlingen na 5 havo gelijk naar 6 vwo
- rekening houden met verschillende leerstijlen en denkniveaus (RTTI);
- vanaf het schooljaar 2021/2022 Cambridge Engels als extra mogelijkheid bij het vak Engels, startend in de OB.

Per punt volgt hieronder een korte uitwerking. Ook In het hoofdstuk onderwijs zal aandacht worden besteed aan de huidige maatwerkpraktijk.

- Leerstromen versneld vwo en havo⁶
Traditioneel en terecht wordt in het Nederlandse onderwijssysteem veel aandacht en zorg besteed aan leerlingen die, vanuit welke hindernis of beperking dan ook, moeite hebben om het reguliere aanbod zonder extra ondersteuning succesvol te volgen. We mogen ons gelukkig prijzen met een systeem dat deze categorie leerlingen toch de mogelijkheden biedt datgene uit zichzelf te halen wat erin zit.

Wellicht mede daardoor bleef de positie van de zeer goede/excellente leerlingen wat onderbelicht. En dat is zonde als daardoor talenten niet volledig tot hun recht kunnen komen.

Op landelijk niveau is hierop ingespeeld door scholen de mogelijkheid te bieden via meerdere programma's er extra aandacht aan te besteden.

Wij hebben in dit kader een aanvraag ingediend voor het mogen gaan aanbieden van het versneld vwo. Deze aanvraag is gehonoreerd en we zijn ermee gestart in het schooljaar 2017/2018.

Daarbij is het primaire doel niet de versnelling, maar het bieden van extra uitdaging aan deze leerlingen, waarbij de versnelling een middel is dit te bereiken. De extra uitdaging in combinatie met een meer analytische leeraanpak levert een heel rijke leeromgeving op.

In de afgelopen jaren is gelukkig ook meer aandacht gekomen voor verschillen in kansengelijkheid tussen leerlingen. Het maakt uit waar je wieg heeft gestaan en bent opgegroeid. Wij hebben relatief veel leerlingen die daardoor een achterstand(en) hebben opgelopen en daardoor minder goed in staat zijn hun mogelijkheden ten volle te ontwikkelen.

Wij constateerden al jaren geleden dat er een groep leerlingen is die met een havo-advies van de basisschool instroomt in het eerste leerjaar en daar vanwege de achterstand(en) net tekort komt om bevorderd te kunnen worden naar het tweede leerjaar en afstromen of net aan bevorderd worden en later in het schooltraject vastlopen en daardoor ook een stuk motivatie verliezen.

Dat is zonde van de wel aanwezige mogelijkheden en talenten.

Daarom zijn we een aantal jaren geleden met het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen in overleg getreden om voor deze groep leerlingen een oplossing te vinden. Dat heeft geresulteerd in de tot op heden unieke leerstroom havo⁶.

In het eerste leerjaar ontstaat een beeld welke leerlingen voor deze leerstroom in aanmerking komen en vanaf het tweede leerjaar volgen zij dan een ononderbroken traject van vijf jaar richting het havo-diploma. Het rustiger tempo maakt het mogelijk dat een leerling meer aandacht kan besteden aan het inlopen van de achterstand(en) en de kans dat de leerstof daardoor beter beklijft wordt groter.

Ten tijde van het schrijven van dit strategisch plan is onze school nog de enige school in Nederland die deze leerstroom aanbiedt, maar we zijn ervan overtuigd dat elders in Nederland voldoende leerlingen aanwezig zijn die zouden kunnen profiteren van deze aanpak (het streven van het Ministerie is er ook op gericht een beperkt aantal andere scholen de mogelijkheid te gaan bieden voor deze bijzondere leerstroom);

- Spaans

Binnen het vwo bieden wij het atheneum aan. De andere vorm binnen het vwo is het gymnasium en daarbinnen wordt aandacht besteed aan de vakken Grieks en Latijn. Deze vakken kennen wij binnen het atheneum niet.

Wel bieden wij vanaf het eerste leerjaar de mogelijkheid aan om als extra (wereld)taal Spaans te kiezen. Leerlingen kunnen hierin ook examen doen.

Spaans wordt niet alleen als mogelijkheid aangeboden voor vwo leerlingen maar ook aan de havoleerlingen;

- LOB – traject

In de puberteit verandert er veel voor leerlingen, zeker ook in de persoonlijke ontwikkeling wat kan inhouden dat het bezig zijn met de langere termijn, bijvoorbeeld richting een vervolgstudie en beroepsrichting, niet centraal staat (ik heb echt geen flauw idee wat ik later wil gaan doen).

Maar het nadenken erover en oriënteren op de (vele) mogelijkheden is wel belangrijk en daarom besteden we er op diverse momenten in de schoolloopbaan specifieke aandacht aan. Dat start al in het eerste leerjaar met de talenturen die vanuit deze achtergrond misschien wel een andere benadering kennen dan op andere scholen (talentklassen e.d.).

In het eerste leerjaar krijgen alle leerlingen een vijftal talentvakken aangeboden, elk gedurende een aantal weken. Die talentvakken zijn zo ingericht dat zij de leerlingen heel spelenderwijs alvast laten snuffelen aan de profielrichtingen in de bovenbouw. Zo ervaren zij wat hen meer of juist minder aanspreekt.

In het derde leerjaar wordt de aandacht voor LOB geïntensiveerd, onder andere gedurende een week met veel LOB elementen erin. Het derde leerjaar is immers het jaar dat een profiel wordt gekozen.

In de bovenbouw wordt verder verfijnd richting een vervolgopleiding en dat geschiedt onder andere door middel van beroepenbeurzen, speeddaten, bezoeken aan HBO en/of universiteit en proefstuderen.

Verder verwijzen wij hierbij naar het LOB-plan;

- Steunlessen in de kernvakken

Op één profiel na in het havo (C&M waar wiskunde niet verplicht is) zullen alle leerlingen in de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde examen gaan doen, waarbij ook nog extra resultaateisen worden gesteld (slechts één van deze drie vakken mag als eindcijfer een '5' zijn).

Het is dus van cruciaal belang dat leerlingen in deze vakken een goed resultaat neerzetten. Daarom starten we al in het eerste leerjaar met extra steunlessen in deze vakken zodat leerlingen die minder sterk zijn in een vak of bepaalde onderdelen ervan daar extra ondersteuning in kunnen krijgen. In de eerste drie leerjaren (onderbouw) bieden we dit al jaren aan en we overwegen nu ook in de bovenbouw er meer structureel aandacht aan te gaan besteden;

- Studievaardigheden

Op een havo en vwo moeten leerlingen veel leren en dus is het heel belangrijk dat dit leren efficiënt en slim plaatsvindt. Daarom krijgen alle leerlingen al in het eerste leerjaar trainingen hierin. Dit is voor alle leerlingen belangrijk, maar juist ook voor leerlingen die van nature heel makkelijk leren en bijvoorbeeld de basisschool met twee vingers in de neus hebben doorlopen. Met de toenemende complexiteit op bijvoorbeeld het vwo komen deze leerlingen er ergens in hun opleiding achter dat ze echt aan de bak moeten en als je dan niet hebt geleerd wat handige gereedschappen zijn dan kan dit leiden tot problemen en vertraging. Naast de trainingen voor elke leerling in leerjaar 1, zijn er in de andere leerjaren mogelijkheden voor leerlingen hier gericht extra aandacht aan te besteden (studiebegeleiding);

- Huiswerkbegeleiding

Na het eind van de lesdag bestaat de mogelijkheid in een lokaal en onder begeleiding het huiswerk te maken. Niet elke leerling heeft thuis de rust, ruimte en discipline dit effectief te doen. Voor een categorie leerlingen is dit een belangrijke mogelijkheid en veelal alleen al daardoor verbeteren de studieresultaten;

- Maatjesprogramma

Op veel scholen wordt het flankerend onderwijs vormgegeven via bijvoorbeeld huiswerkinstituten. Voor veel ouders en dus leerlingen bij ons op school gaat dit de financiële draagkracht te boven en dat zou hen op achterstand kunnen zetten (thema kansengelijkheid).

We zijn er trots op hierin een eigen systeem te hebben kunnen opzetten. Leerlingen in de bovenbouw die heel goed zijn in een vak krijgen op school een korte interne opleiding (basisvaardigheden didactiek) en geven vervolgens bijles aan onderbouwleerlingen die moeite hebben met een vak. Leerlingen die het programma volgen betalen slechts een geringe vergoeding hiervoor (€ 2,- per bijlesuur).

Dit scoort enorm goed, zowel voor de leerling die bijles krijgt als degene die het geeft want door uitleg verbetert het eigen kennis – en vaardighedenniveau ook en doordat de bijlesgever een geringe financiële vergoeding ontvangt, verlicht dit de druk op andere (noodzakelijke) bijbaantjes waardoor er ook voor de bijlesgever meer tijd is voor het eigen onderwijsproces.

Een speciale coördinator zorgt ervoor dat het systeem goed draait;

- Verbreiding en verdieping in de bovenbouw
 Veel leerlingen zullen in de bovenbouw hun handen vol hebben aan het reguliere (profiel)aanbod, maar binnen elk profiel kunnen leerlingen verbredings – of verdiepingsonderdelen erbij kiezen, zoals kunst of deelnemen aan de businessschool;
- Extra vakken volgen in de bovenbouw
 Leerlingen die goede cijfers halen kunnen in aanmerking komen om meer vakken te volgen dan volgens het reguliere profielpakket gebruikelijk wat een meerwaarde oplevert bij vervolgstudies;
- CKV programma met keuzemogelijkheden
 Veel van onze leerlingen zullen van huis uit soms minder in aanraking komen met musea, theaters enzovoort.
 Het aanbod van CKV is zo ingericht ze hier wel kennis mee te laten maken, waarbij voor leerlingen ruimte bestaat keuzes te maken binnen hun interessegebied;
- Vervroegd of op hoger niveau examen doen
 Leerlingen op zowel het havo als vwo kunnen in een vak waarin zij erg goed zijn al vervroegd (voorexamenjaar) examen doen. Voordeel is dat een leerling in het examenjaar dan meer aandacht kan besteden aan de vakken die nog openstaan en misschien zit daar een vak tussen dat juist ook extra aandacht behoeft. Voor havoleerlingen bestaat tevens de mogelijkheid om in een vak waarin zij erg goed zijn op hoger (vwo)niveau examen te doen. Bij een vervolgstudie kan dit een pré opleveren;
- Met 5 havodiploma gelijk doorstromen naar 6 vwo
 Leerlingen die op het havo zijn geslaagd kunnen ervoor kiezen de opleiding te vervolgen op het vwo waarvoor normaal gesproken twee jaar staat. In de meeste gevallen is dit tweejarig traject een verstandige keus, want qua niveau is het best een grote overstap. Er is echter ook een (klein) aantal leerlingen dat op het havo zo goed heeft gepresteerd (cum laude) dat zij in één keer de overstap naar 6 vwo kunnen maken. Onze ervaring is dat dit (vrijwel) altijd succesvol verloopt;
- Verschillende leerstijlen en denkniveaus
 Elk mens heeft een favoriete manier van leren, de leerstijl. Hoe meer leerstijlen iemand beheerst, hoe groter de kans dat het geleerde ook blijvend wordt opgeslagen. Het is dus belangrijk dat het onderwijs en de lessen zo zijn ingericht dat de diverse leerstijlen worden gestimuleerd. Variatie in de wijze waarop de te leren zaken worden aangeboden stimuleert verschillende leerstijlen. Op dit terrein zijn ook de moderne schoolmethoden van hoog niveau, maar het helpt wel als een school de docenten stimuleert er gericht oog voor te hebben.
 Ook belangrijk is dat een leerling leert de leerstof op diverse denkniveaus te beheersen. Zowel bij het havo als vwo bestaan de centraal examens vooral uit vragen die een beroep doen op de zogenaamde hogere, meer ingewikkelde denkvaardigheden.
 Daarom starten we al in het eerste leerjaar met het oefenen in deze hogere denkvaardigheden door in toetsen zulk vragen op te nemen. Per leerjaar neemt het aandeel van deze vragen in de toetsen toe, zodat zij in het examenjaar inmiddels goed zijn gewend aan het soort vragen dat zij ook in het centraal examen zullen tegenkomen.
 Het maatwerkaspect zit hier in het gegeven dat leerlingen verschillen in aanleg en dus extra moeten oefenen in de denkniveaus die hen minder gemakkelijk afgaan van nature. Zo zijn er leerlingen die met hard werken en veel leren zich sterk ontwikkelen waardoor zij een stevige kennisbasis krijgen, maar die moeite hebben deze kennis op nieuwe situaties te kunnen toepassen. Zij moeten dus juist extra oefenen in de zogenaamde hogere denkvaardigheden. Er zijn ook leerlingen die heel makkelijk verbanden leggen (hogere denkvaardigheden), maar het soms tijdverspilling vinden om de basis te leren. Maar écht inzicht is altijd gebaseerd op een degelijke kennisbasis en deze leerlingen zullen dus de discipline moeten leren opbrengen en het nut leren inzien van het gewoon dingen leren;

- Cambridge Engels

In de afgelopen jaren hebben leerlingen op individuele basis, naast het reguliere programma Engels, het Cambridge certificaat behaald (... degree).

In het schooljaar 2020/2021 zijn twee docenten Engels bezig een meer structurele aanpak van het Cambridge aanbod uit te werken waardoor een groep leerlingen zich hierin kan gaan bekwamen.

Op het terrein van maatwerk is de afgelopen jaren dus al veel in gang gezet. De meeste onderdelen hebben zich inmiddels al behoorlijk uitgekristalliseerd, maar bij bijvoorbeeld de leerstromen versneld vwo en havo⁶ moet de eerste volledige cyclus nog worden voltooid in de komende jaren.

Ambitie voor de planperiode van het strategisch plan:

Uit het voorgaande blijkt dat op meerdere deelterreinen duidelijk sprake is van maatwerkaspecten ten behoeve van onze leerlingen.

Het is dan ook zeker niet zo dat de publicatie van het strategisch plan van OSVS het nadenken over maatwerk pas in gang heeft gezet.

In de planperiode willen we een aantal vervolgstappen gaan zetten. Nu is het systeem zo ingericht dat leerlingen een vrij eenvormig aanbod hebben (lessentabel, rooster en veel lessen) en dat zij daarnaast maatwerkonderdelen kunnen volgen. Het is dus een structuur van een grotendeels eenvormig aanbod met daarnaast maatwerkelementen.

De insteek wordt dat de structuur meer op maatwerk wordt ingericht waarbij een goede balans moet zijn gewaarborgd met juist ook veel aandacht voor centrale – en gezamenlijke momenten. Dat zal leiden tot een (lichte) verschuiving van de wijze waarop het onderwijs en de lessen worden ingericht, maar het is ook geen complete breuk met ons huidige systeem. De huidige aanpak werkt namelijk wel gezien de behaalde resultaten in de afgelopen jaren.

Doel is juist door het inbouwen van meer maatwerkaspecten de resultaten nog verder te gaan verbeteren. Als leerlingen meer ruimte krijgen extra aandacht te besteden aan de leerstofelementen die hen meer moeite kosten of juist de zaken die zij leuk vinden verder kunnen ontwikkelen dan kan dat leiden tot individueel betere resultaten die zich vervolgens ook collectief op schoolniveau gaan vertalen.

Het moet dus zeker geen breuk worden met dat waar we als school goed in zijn, maar anderzijds heeft het inbouwen van meer maatwerkelementen in het onderwijs wel degelijk gevolgen voor het inrichten ervan en zal het zowel bij personeel als leerlingen deels een andere manier van denken en handelen vragen.

Dat kan er in hoofdlijnen als volgt uitzien:

- per vak valt nu al differentiatie waar te nemen in de aanpak tussen bijvoorbeeld leerlingen uit het reguliere vwo en het versneld vwo. Dat kan worden verbreed door in het leerstofaanbod variatie aan te brengen waarbij het van belang is extra inspanningen ook op een herkenbare wijze voor leerlingen te “belonen”;
- bovenstaande vergt ook een goed doordacht leermiddelenbeleid. Naast de folio (papieren methode) ook heel gericht de digitale applicaties van methoden benutten en dat vereist weer een actief ict beleid.
- door middel van flexibele roostering kan meer maatwerkgericht worden gewerkt;
- eventueel in combinatie met een meer flexibele roostering kan via lesduur en lessentabel meer maatwerkgericht werken worden gestimuleerd. Daartoe worden naast elkaar gezet het huidige systeem van 50 minuten per les en andere tijdseenheden;
- het LOB moet zich verder ontwikkelen waarbij een herkenbaarder doorlopende leerlijn verder wordt uitgebouwd.

Momenteel is een werkgroep maatwerk bezig om met name de mogelijkheden van flexibele roostering in combinatie met lesduur (verschillende tijdseenheden) en lessentabel te onderzoeken. Het gaat dan om een structuur van behoud van de sterke kanten van het huidige systeem (goede instructie en heldere structuur voor leerlingen) en het inbouwen van maatwerkelementen waardoor leerlingen nog beter in staat zijn hun talenten te ontwikkelen. In het hoofdstuk over onderwijs wordt bovenstaande concreet uitgewerkt.

Toetsbeleid

Onderwijs dient erop gericht te zijn leerlingen optimaal voor te bereiden (kennis, inzicht, vaardigheden, houdingen, waarden en normen) op het behalen van een diploma en het succesvol onderdeel laten zijn van de (toekomstige) samenleving.

Dat was en blijft zo, maar met een accentverschuiving richting meer aandacht voor het individuele leerproces van een leerling daarbij (maatwerk).

Een consequentie is dat binnen het systeem van toetsing zo'n zelfde proces moet plaatsvinden. Nu is het al zo dat via een toets wordt gemeten in hoeverre de aangeboden leerstof (doelen) door een leerling in voldoende mate wordt beheerst.

De verandering die gaat plaatsvinden is dat een leerling meer de regie krijgt over het eigen leerproces en toetsen deels de functie krijgen een leerling (en lesgevende docent) tussentijds inzicht te geven in het verloop ervan (waar gaat het goed en waar moet eventueel worden bijgestuurd). Dit betekent dat formatieve toetsen een belangrijk nieuw element zullen worden in het hele toetssysteem. Dat vraagt ook van leerlingen een andere wijze van nadenken over de rol van toetsen: het maakt immers nogal wat uit of het voor een cijfer is of dat het leerlingen inzicht biedt waar ze op dat moment staan in hun leerproces over een stuk lesstof en op basis daarvan actief verder gaan werken teneinde een goed resultaat te halen op een later af te nemen summatieve toets.

In het strategisch plan van OSVS wordt ten aanzien van toetsing het volgende opgemerkt:

Toetsbeleid. De scholen van OSVS hebben als uitwerking van de gezamenlijke missie/visie een onderwijsvisie voor hun school. Eén van de adviezen uit het rapport van de commissie Ten Dam² is dat scholen naast die onderwijsvisie expliciet toetsbeleid ontwikkelen zodat inzichtelijk wordt waarom getoetst wordt, wanneer die toetsen plaatsvinden en in welke vorm (bijvoorbeeld formatief of summatief). Tevens wordt hiermee voorkomen dat het onderwijs uitsluitend gericht is op de ingeplande toetsen ('teaching to the test'). Scholen formuleren toetsbeleid als uitwerking van het commissie-advies.

Centrale elementen in de OSVS tekst zijn:

- waarom wordt getoetst;
- wanneer;
- vorm* waarin (bijvoorbeeld formatief of summatief);
- onderwijs is meer dan alleen 'teaching tot he test';
- toetsbeleid is een uitwerking van het advies van de commissie Ten Dam (zie link vorige bladzijde).

*In de OSVS tekst wordt onder de vorm van een toets als voorbeeld het onderscheid in formatieve– en summatieve toetsen aangegeven.

Bij de vorm kan echter ook worden gedacht aan mondelinge of schriftelijke toetsen, praktische opdrachten, een werkstuk maken, presentatie geven enzovoort. Dit zou voor verwarring kunnen zorgen bij het gebruik van het woord toetsvorm in de tekst hieronder.

Stand van zaken ten aanzien van toetsing:

Op het terrein van toetsing bestaat al veel gericht beleid. Het betreft sets van regels en afspraken die betrekking hebben op het toetsen 'sec'.

Denk daarbij aan:

- vier toetsweken die een onderwijsperiode afsluiten, inclusief inhaal/herkansingsregeling;
- alle leerlingen in een leerjaar krijgen dezelfde toets (bij meerdere lesgevende docenten in een leerjaar);
- binnen secties wordt daarom vooraf afgestemd;
- na afloop vindt binnen de sectie een toets/cijferevaluatie plaats;
- kwaliteitsbewaking middels controle of vragen van verschillende denkvaardigheden zijn opgenomen;
- toetsen worden altijd nabesproken met leerlingen;
- verband tussen het aantal lessen in een vak en het aantal toetsen;
- duidelijke rol van sectievoorzitters bij kwaliteitsbewaking en analyse van cijferresultaten;
- systeem van 'checks and balances' rond PTA's, examenreglement met daarin rollen voor de sectie(voorzitters), examensecretaris en breder de examencommissie;
- afspraken over normering, wegingsfactoren, toetsing rondom toetsweken, extra tijd, nakijkduur enz;
- toetsen kunnen op veel manieren worden afgenomen. Meest voorkomend is de schriftelijke vragentoets, maar het kan ook gaan om een presentatie, werkstuk, praktische opdracht, verslag, betoog enzovoort. Veelal gaat het wel om een afsluiting met een cijfer

Daarnaast is de huidige praktijk:

- het huidige systeem omvat veelal summatieve toetsen en dat leidt bij zowel leerlingen als docenten tot een als hoog ervaren toetsdruk;
- bij meerdere vakken is ervaring opgedaan met formatieve toetsen en digitale toetsing;
- docenten hebben inmiddels veel ervaring opgebouwd in toetsen vragen op te nemen van verschillende denkniveaus;
- enzovoort

Waar ligt de ambitie op het terrein van toetsing in de planperiode:

Toetsen zijn een middel om per leerling te kunnen bepalen in hoeverre de gestelde (leer)doelen zijn behaald (= centrale doel van een toets).

Centraal aandachtspunt is het toetsbeleid explicieter onderdeel te maken van de onderwijsvisie van school en de eruit voortvloeiende ontwikkelingsrichting voor de komende jaren (schoolplan dat zich richt op 2025).

Een werkgroep onderzoekt of de volgende vier kernvragen richtinggevend kunnen zijn bij het formuleren van een breder, samenhangend toetsbeleid:

- waarom toetsen? (concept)
- wat toetsen? (inhoud)
- hoe toetsen? (proces)
- hoe borgen? (kwaliteit)

Binnen deze paraplu zal een *negental* meer concrete zaken aan de orde komen en uitgewerkt.

Als *eerste* valt daarbij te denken aan het benoemen van een set van criteria waaraan elke schriftelijke toets moet voldoen. Daarbij kan gedacht worden aan zaken als:

- (evenredige) spreiding van de vragen over de leerstof/doelen;
- eenduidigheid in de vraagstelling;
- ondubbelzinnige vraagstelling;
- aandacht voor de verschillende denkvaardigheden;
- lay – out, lettertype, lettergrootte, toetsduur, hulpmiddelen, aantal vraagnummers, aantal pagina's)
- ...

Grotendeels bestaan deze criteria al, maar het is goed een totaaloverzicht op één A4 te maken zodat sprake is van een eenduidige opbouw en samenhang bij alle vakken.

Vervolgens zullen, op basis van de criterialijst, in collegiale consultatie toetsen voor afname worden besproken. Veelal zal dit in sectieverband zijn en bij eenpersoonssecties vindt koppeling plaats met een andere (verwante) sectie.

Een *derde* belangrijke onderzoeksopdracht is het gegeven dat door velen (leerlingen en docenten) de toetsdruk als hoog ervaren. Er moet daarom een systeem worden ontwikkeld waarbij de toetsdruk verlaagd wordt. Daarin moet wel een evenwicht worden gevonden tussen minder toetsen en het risico dat het resultaat van één enkele toets te zwaar weegt op het al dan niet bevorderen van een leerling.

Er heerst nu bij veel leerlingen de neiging pas echt actief te worden als een toets voor een cijfer is (*vierde aandachtspunt*). Enerzijds is het goed als een leerling voor een geleverde inspanning wordt beloond met een mooi resultaat, maar toetsen zullen een bredere functie krijgen. Mede-eigenaarschap voor het eigen leerproces (leerlingen) kan een belangrijke bijdrage leveren aan het op een goede wijze behalen van de doelen. Dit betekent dat formatieve toetsen een grotere rol gaan spelen in het gehele toetsproces. Dat houdt wel een gedeeltelijke verandering in van de heersende cijfercultuur en in dat besef zullen ook leerlingen moeten groeien.

Een *vijfde aandachtspunt* betreft het toetsen van de hogere denkvaardigheden, zeker daar waar het gaat om het kunnen toepassen van het geleerde op nieuwe situaties. Dit vraagt wellicht deels om andere wijzen van toetsing, bijvoorbeeld het analyseren van een casus en dat uitwerken in een verslag. En dat betekent dan weer dat leerlingen in het didactisch proces (lessen) moeten leren en kunnen oefenen hoe dit aan te pakken.

Een ander belangrijk aandachtspunt (6) zal de grotere rol zijn van digitale toetsing. Er komen meer en betere (adaptieve) toetsen. Dat maakt toetsen voor leerlingen meer op maat gesneden, maar

vereist wel training bij docenten voor het goed omgaan ermee. Hier ligt een relatie met het ict beleid.

Momenteel hanteren we op school een systeem van vier lesperioden, afgesloten door een toetsperiode (met inhaal/herkansingsmomenten). *Is dit wel of niet een goede structuur tegen het licht van bovenstaande (7)?*

Moeten de 21ste eeuwse vaardigheden een herkenbare plek krijgen in het toetsbeleid of zijn het metavaardigheden die onderdeel zijn van het totale curriculum en daarin automatisch worden vervuld (8)?

En zeker niet op de laatste plaats de kwaliteitsborging op alle niveaus, van individuele toets tot en met het PTA met daarbij heldere rollen voor de docent, sectievoorzitter, afdelingsleider, examensecretaris en examencommissie.

Het zijn nogal wat vragen maar op bovengenoemde terreinen is al veel uitgewerkt en elke lesgevende heeft ervaring in het afnemen van toetsen. Met het beantwoorden van bovenstaande zaken zal niet alleen de samenhang, maar ook de kwaliteit van toetsen nog verder kunnen verbeteren.

De concrete uitwerking vindt plaats in het hoofdstuk onderwijs.

Armoedebeleid

Veel van onze leerlingen groeien op in soms moeilijke sociaal-economische omstandigheden. Dat kan leiden tot een minder gunstige startpositie in het (voortgezet) onderwijs, maar ook in het vervolgtraject op het voortgezet onderwijs.

De havo⁶ – leerstroom vindt hierin haar oorsprong, maar ook op andere terreinen bieden we leerlingen veel mogelijkheden om (deel)achterstanden weg te kunnen werken.

Maar armoede kan ook op andere wijzen van invloed zijn op de kansen op succes en leerlingen beperken in hun mogelijkheden. Denk daarbij aan armoedestress waarbij leerlingen een bijdrage willen/moeten leveren aan het gezinsinkomen door behoorlijk wat uren in te vullen met bijbaantjes of in geval van financiële problematiek zij een verantwoording krijgen die eigenlijk niet past bij hun leeftijd.

Bovenstaande geldt niet alleen voor onze eigen populatie, maar geldt ook voor een aantal andere scholen die onder de stichting OSVS ressorteren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat armoedebeleid het derde speerpunt is binnen het SBP van OSVS.

In het strategisch beleidsplan van OSVS wordt over het armoedebeleid het volgende beschreven:
Armoedebestrijding. In onze regio verlangt het thema van kansengelijkheid een nog sterkere aanpak dan in andere regio's. Zo is armoede in onze regio een groot probleem. We maken actief beleid om de armoede zoals die zich binnen de school zichtbaar is, te bestrijden. De scholen van OSVS formuleren beleid om de armoede aan te pakken, uitsluiting te voorkomen en kansengelijkheid – ook op dit terrein – te bevorderen. In dit beleid zal ook aandacht worden besteed aan de manier waarop de school omgaat met schoolkosten en de ouderbijdrage. In het algemeen is van belang dat alle leerlingen mee gaan bij excursies en reizen en mogelijke belemmeringen worden weggenomen.

Hieronder gaan we weer in op de huidige situatie op dit terrein en de ambitie die wij richting 2025 hebben.

Huidige situatie:

Ons armoedebelief is gericht op het repareren van sociale- en emotionele lacunes die thuis zijn ontstaan als gevolg van een gebrek aan geld en mogelijk diensengevolge opgelopen leerachterstanden.

Het doel staat voorop dat leerlingen het volledige potentieel in zich kunnen benutten.

Als school staan wij open voor eenieder die ons hierbij helpt. Zo zetten we actief in op het gebruik van subsidies om benodigde extra's te financieren. Een belangrijke speler hierbij is het Fonds Schiedam Vlaardingen dat het als één van haar maatschappelijke opdrachten ziet hierin te ondersteunen.

Bovenstaande vertaalt zich in extra emotionele aandacht, hulp bij studieplanning, extra les in de kernvakken, gelijke toegang tot ICT, financiële coaching en het Maatjesprogramma. Sinds het schooljaar 2020/2021 wordt samen met het VSB-fonds gewerkt aan het onderwerp schoolkosten.

Dit vertaalt zich concreet in:

1. Mentoren en maatschappelijke ondersteuning

Leerlingen die te maken hebben met armoede bespreken schoolzaken niet altijd met hun ouders/ verzorgers.

Bij ons op school vangen mentoren, maatschappelijk ondersteuners en zorgverleners een deel (van de thuis gemiste aandacht) op. Mentoren hebben in 2019-20 een verruiming gekregen van het aantal uren. De maatschappelijk dienstverlener is twee dagen per week op school aanwezig.

2. Steunlessen kernvakken

Taalachterstanden en verminderde aandacht voor school worden bij ons op school gerepareerd in de onderbouw middels het geven van steunlessen in de kernvakken. Deze lessen zijn facultatief en voor alle leerlingen toegankelijk

3. Studiebegeleiding

Leren plannen en prioriteiten stellen leer je niet alleen door vallen en opstaan maar vaak ook samen met ouders. Ongeacht in welke situatie je thuis verkeert leer je bij ons op school plannen en krijg je studiebegeleiding. In de onderbouw is het een vast onderdeel in het curriculum en in de bovenbouw op aanwijzing van de mentor.

In dit kader is het goed erop te wijzen dat de meeste scholen studiebegeleiding en steunlessen (zie onder 2.) overlaten aan professionele huiswerkbegeleiders die hier een forse rekening voor vragen. Door steunlessen en studiebegeleiding actief vanuit school te organiseren worden er geen leerlingen uitgesloten om financiële redenen.

4. ICT

Binnen onze samenleving neemt ICT een belangrijke rol in. Toegang tot internet is een eerste levensbehoefte geworden. Ook op het terrein van de ICT speelt ongelijkheid een grote rol. Niet iedereen heeft thuis toegang tot een (eigen) device. Daarnaast heeft niet iedereen een goede internetvoorziening thuis. Vanuit school zetten we daarom tweeledig in om gelijkheid aan te pakken. Op school kunnen alle leerlingen gebruik maken van een device voor het maken van schoolwerk.

Onze ambities gaan verder: een structurele geldstroom aanboren voor de financiering van een eigen device voor alle leerlingen van school (ook privé inzetbaar).

5. Financiële coach

Met ingang van het schooljaar 2019/2020 is in samenwerking met de gemeente Schiedam een financiële coach verbonden aan school. Leerlingen die thuis in financiële nood verkeren (incasso, dreigende huisuitzettingen enzovoort) kunnen voor hulp aankloppen bij deze coach. De coach spreekt in de taal van de jongeren en heeft als doel ouders te helpen in het vinden van oplossingen, zodat ouders geen beroep meer hoeven doen op hun kinderen.

6. Financiële educatie

In het derde leerjaar wordt een door de gemeente Schiedam gesubsidieerd lesprogramma gegeven aan alle leerlingen (tijdens een aantal economielessen). Dit lesprogramma heet *Moneyways* en biedt voorlichting aan leerlingen op financieel terrein. Zo wordt uitgelegd wat schulden zijn, hoe toeslagen kunnen worden aangevraagd etc. Het programma is preventief van aard.

7. Maatjesprogramma

Leerlingen die komen uit gezinnen waarin de overlevingsstand op nummer één staat voelen zich vaak geroepen om op een zo vroeg mogelijke leeftijd hun steentje bij te dragen. Ze willen met man en macht de ouders helpen. Er wordt daarom buiten school hard gewerkt. Bijbaantjes van 20 uur in de week zijn helaas geen uitzondering.

Daar waar een doorsnee leerling een bijbaantje heeft van gemiddeld 6 uur per week, is het vergelijk met de bijbaantjes van de leerlingen in armoede buiten enige proportie. Een normale schoolweek kent een tijdsbeslag (inclusief toetsen, huiswerk en lessen) van ongeveer 40 uur in de week. Een bijbaan van 20 uur ernaast betekent in de regel minder tijd voor huiswerk, school en een minder gedegen lesvoorbereiding. Daarnaast zijn deze leerlingen vaak vermoeid en de leerprestaties komen aantoonbaar onder druk te staan.

Voor het volgen van bijles is in de regel weinig tijd en geld.

Mede gefinancierd door het Fonds Schiedam Vlaardingen rolt de school een programma uit dat een antwoord geeft op een aantal gesignaleerde zaken zoals: geen geld voor bijles en meer tijd voor school. Het gaat hier om het zogenoemde Maatjesprogramma dat sinds het schooljaar 2020/2021 in de praktijk wordt gebracht.

8. Schoolkosten/ solidariteitsfonds

In het schooljaar 2020/2021 wordt tevens samen met het Fonds Schiedam Vlaardingen gewerkt aan de opzet van een zogenoemd solidariteitsfonds schoolkosten. In gezinnen met weinig middelen vormen schoolkosten een probleem. Leerlingen melden zich ziek voor excursies of gaan niet mee. Zo kan een gebrek aan geld leiden tot buitensluiting. Met het oog hierop wordt gekeken of en hoe een solidariteitsfonds een oplossing kan zijn. Op het solidariteitsfonds kunnen ouders met weinig middelen een beroep doen.

Welke ontwikkeling willen we de komende jaren gaan doormaken op dit terrein

Reeds voor het strategisch beleidsplan van OSVS was oog voor de soms minder gunstige uitgangspositie van veel van onze leerlingen al een aandachtspunt, getuige de punten 1 t/m 3 uit het voorgaande stuk, de opzet van de havo⁶ leerstroom en het streven de schoolkosten zo laag mogelijk te houden.

Maatschappelijk valt de laatste paar jaar een grotere bewustwording te constateren daar waar het gaat om kansengelijkheid van leerlingen, maar ook in wat bredere zin de (psychologische) effecten van het opgroeien in armoede. En dat betekent dat het ook op school de bewustwording van deze problematiek verder gestalte heeft gegeven.

De punten 4 t/m 8 uit het voorgaande stuk zijn dan ook van recenter datum en veelal nog volop in ontwikkeling.

Feitelijk is de uitvoering van de armoedepijler uit het SBP van OSVS dus momenteel volop gaande.

We streven de komende jaren echter nog wel een aantal zaken na:

- een gestructureerde aanpak gericht op armoedebestrijding binnen school;
- een basisvisie opstellen waarin duidelijk de rol van school wordt belicht, mede in een bredere maatschappelijke context;
- financiële coaching op school en een logisch punt van hulp instellen op school;
- scholing op het terrein van financieel onderwijs.

Bovenstaande willen we vormgeven door middel van het opstellen van een Kansenplan.

Onderdelen van het armoedebeleid komen terug in de hoofdstukken onderwijs en financiën.

Onderwijs

De wijze waarop het onderwijs op school wordt ingericht is een uitvloeisel van de missie, visie, motto en uitgangspunten.

Daarbinnen zijn de 3 hoofdthema's vanuit het strategisch plan van OSVS leidend bij de invulling van de onderwijsontwikkeling.

Deze drie hoofdthema's zijn:

- maatwerk;
- toetsbeleid;
- armoedebelaid.

In het hoofdstuk over deze drie hoofdthema's wordt de vertaling gemaakt naar het schoolniveau: wat doen we al en wat zijn de ambities voor de komende jaren.

Inhoudelijk zal dit hoofdstuk vooral een concrete uitwerking worden van deze ambities. De concrete uitwerking is neergelegd bij een drietal werkgroepen die weliswaar ver gevorderd zijn maar nog geen eindresultaat hebben kunnen opleveren.

Het is in deze geen gemakkelijk excuus als we aangeven dat de coronaperiode hieraan in hoge mate debet is. De werkdruk om het onderwijs ten behoeve van de leerlingen zo goed mogelijk in stand te houden is voor iedereen binnen de organisatie gewoon hoog.

Per onderdeel vermelden we nu hieronder de ambitie zoals deze ook terug te vinden is in het hoofdstuk over de drie hoofdthema's.

Maatwerk

Uit het voorgaande blijkt dat op meerdere deelterreinen duidelijk sprake is van maatwerkaspecten ten behoeve van onze leerlingen.

Het is dan ook zeker niet zo dat de publicatie van het strategisch plan van OSVS het nadenken over maatwerk pas in gang heeft gezet.

In de planperiode willen we een aantal vervolgstappen gaan zetten. Nu is het systeem zo ingericht dat leerlingen een vrij eenvormig aanbod hebben (lessentabel, rooster en veel lessen) en dat zij daarnaast maatwerkonderdelen kunnen volgen. Het is dus een structuur van een grotendeels eenvormig aanbod met daarnaast maatwerkelementen.

De insteek wordt dat de structuur meer op maatwerk wordt ingericht waarbij een goede balans moet zijn gewaarborgd met juist ook veel aandacht voor centrale – en gezamenlijke momenten.

Dat zal leiden tot een (lichte) verschuiving van de wijze waarop het onderwijs en de lessen worden ingericht, maar het is ook geen complete breuk met ons huidige systeem. De huidige aanpak werkt namelijk wel gezien de behaalde resultaten in de afgelopen jaren.

Doel is juist door het inbouwen van meer maatwerkaspecten de resultaten nog verder te gaan verbeteren. Als leerlingen meer ruimte krijgen extra aandacht te besteden aan de leerstofelementen die hen meer moeite kosten of juist de zaken die zij leuk vinden verder kunnen ontwikkelen dan kan dat leiden tot individueel betere resultaten die zich vervolgens ook collectief op schoolniveau gaan vertalen.

Het moet dus zeker geen breuk worden met dat waar we als school goed in zijn, maar anderzijds heeft het inbouwen van meer maatwerkelementen in het onderwijs wel degelijk gevolgen voor het inrichten ervan en zal het zowel bij personeel als leerlingen deels een andere manier van denken en handelen vragen.

Dat kan er in hoofdlijnen als volgt uitzien:

- *per vak valt nu al differentiatie waar te nemen in de aanpak tussen bijvoorbeeld leerlingen uit het reguliere vwo en het versneld vwo. Dat kan worden verbreed door in het leerstofaanbod variatie aan te brengen waarbij het van belang is extra inspanningen ook op een herkenbare wijze voor leerlingen te “belonen”;*

- *bovenstaande vergt ook een goed doordacht leermiddelenbeleid. Naast de folio (papieren methode) ook heel gericht de digitale applicaties van methoden benutten en dat vereist weer een actief ict beleid.*
- *door middel van flexibele roostering kan meer maatwerkgericht worden gewerkt;*
- *eventueel in combinatie met een meer flexibele roostering kan via lesduur en lessentabel meer maatwerkgericht werken worden gestimuleerd. Daartoe worden naast elkaar gezet het huidige systeem van 50 minuten per les en andere tijdseenheden;*
- *het LOB moet zich verder ontwikkelen waarbij een herkenbaarder doorlopende leerlijn verder wordt uitgebouwd.*

Momenteel is een werkgroep maatwerk bezig om met name de mogelijkheden van flexibele roostering in combinatie met lesduur en lessentabel te onderzoeken. Het gaat dan om een structuur van behoud van de sterke kanten van het huidige systeem (goede instructie en heldere structuur voor leerlingen) en het inbouwen van maatwerkelementen waardoor leerlingen nog beter in staat zijn hun talenten te ontwikkelen.

Toetsbeleid

Toetsen zijn een middel om per leerling te kunnen bepalen in hoeverre de gestelde (leer)doelen zijn behaald (= centrale doel van een toets).

Centraal aandachtspunt is het toetsbeleid explicieter onderdeel te maken van de onderwijsvisie van school en de eruit voortvloeiende ontwikkelingsrichting voor de komende jaren (strategisch plan dat zich richt op 2025).

Een werkgroep onderzoekt of de volgende vier kernvragen richtinggevend kunnen zijn bij het formuleren van een breder, samenhangend toetsbeleid:

- *waarom toetsen? (concept)*
- *wat toetsen? (inhoud)*
- *hoe toetsen? (proces)*
- *hoe borgen? (kwaliteit)*

Binnen deze paraplu zal een negental meer concrete zaken aan de orde komen en uitgewerkt.

Als eerste valt daarbij te denken aan het benoemen van een set van criteria waaraan elke schriftelijke toets moet voldoen. Daarbij kan gedacht worden aan zaken als:

- *(evenredige) spreiding van de vragen over de leerstof/doelen;*
- *eenduidigheid in de vraagstelling;*
- *ondubbelzinnige vraagstelling;*
- *aandacht voor de verschillende denkvaardigheden;*
- *lay – out, lettertype, lettergrootte, toetsduur, hulpmiddelen, aantal vraagnummers, aantal pagina's)*
- *...*

Grotendeels bestaan deze criteria al, maar het is goed een totaaloverzicht op één A4 te maken zodat sprake is van een eenduidige opbouw en samenhang bij alle vakken.

Vervolgens zullen, op basis van de criterialijst, in collegiale consultatie toetsen voor afname worden besproken. Veelal zal dit in sectieverband zijn en bij eenpersoonssecties vindt koppeling plaats met een andere (verwante) sectie.

Een derde belangrijke onderzoeksopdracht is het gegeven dat door velen (leerlingen en docenten) de toetsdruk als hoog ervaren. Er moet daarom een systeem worden ontwikkeld waarbij de toetsdruk verlaagd wordt. Daarin moet wel een evenwicht worden gevonden tussen minder toetsen en het risico dat het resultaat van één enkele toets te zwaar weegt op het al dan niet bevorderen van een leerling.

Er heerst nu bij veel leerlingen de neiging pas echt actief te worden als een toets voor een cijfer is (vierde aandachtspunt). Enerzijds is het goed als een leerling voor een geleverde inspanning wordt beloond met een mooi resultaat, maar toetsen zullen een bredere functie krijgen. Mede-eigenaarschap voor het eigen leerproces (leerlingen) kan een belangrijke bijdrage leveren aan het op een goede wijze behalen van de doelen. Dit betekent dat formatieve toetsen een grotere rol gaan spelen in het gehele toetsproces. Dat houdt wel een gedeeltelijke verandering in van de heersende cijfercultuur en in dat besef zullen ook leerlingen moeten groeien.

Een vijfde aandachtspunt betreft het toetsen van de hogere denkvaardigheden, zeker daar waar het gaat om het kunnen toepassen van het geleerde op nieuwe situaties. Dit vraagt wellicht deels om andere wijzen van toetsing, bijvoorbeeld het analyseren van een casus en dat uitwerken in een verslag. En dat betekent dan weer dat leerlingen in het didactisch proces (lessen) moeten leren en kunnen oefenen hoe dit aan te pakken.

Een ander belangrijk aandachtspunt (6) zal de grotere rol zijn van digitale toetsing. Er komen meer en betere (adaptieve) toetsen. Dat maakt toetsen voor leerlingen meer op maat gesneden, maar vereist wel training bij docenten voor het goed omgaan ermee. Hier ligt een relatie met het ict beleid.

Momenteel hanteren we op school een systeem van vier lesperioden, afgesloten door een toetsperiode (met inhaal/herkansingsmomenten). Is dit wel of niet een goede structuur tegen het licht van bovenstaande (7)?

Moeten de 21ste eeuwse vaardigheden een herkenbare plek krijgen in het toetsbeleid of zijn het metavaardigheden die onderdeel zijn van het totale curriculum en daarin automatisch worden vervuld (8)?

En zeker niet op de laatste plaats de kwaliteitsborging op alle niveaus, van individuele toets tot en met het PTA met daarbij heldere rollen voor de docent, sectievoorzitter, afdelingsleider, examensecretaris en examencommissie.

Het zijn nogal wat vragen maar op bovengenoemde terreinen is al veel uitgewerkt en elke lesgevende heeft ervaring in het afnemen van toetsen.

Met het beantwoorden van bovenstaande zaken zal niet alleen de samenhang, maar ook de kwaliteit van toetsen nog verder kunnen verbeteren.

Armoedebeluid

4. ICT

Binnen onze samenleving neemt ICT een belangrijke rol in. Toegang tot internet is een eerste levensbehoefte geworden. Ook op het terrein van de ICT speelt ongelijkheid een grote rol. Niet iedereen heeft thuis toegang tot een (eigen) device. Daarnaast heeft niet iedereen een goede internetvoorziening thuis. Vanuit school zetten we daarom tweeledig in

om gelijkheid aan te pakken. Op school kunnen alle leerlingen gebruik maken van een device voor het maken van schoolwerk.

Onze ambities gaan verder: een structurele geldstroom aanboren voor de financiering van een eigen device voor alle leerlingen van school (ook privé inzetbaar).

5. financiële coach

Met ingang van het schooljaar 2019/2020 is in samenwerking met de gemeente Schiedam een financiële coach verbonden aan school. Leerlingen die thuis in financiële nood verkeren (incasso, dreigende huisuitzettingen enzovoort) kunnen voor hulp aankloppen bij deze coach. De coach spreekt in de taal van de jongeren en heeft als doel ouders te helpen in het vinden van oplossingen, zodat ouders geen beroep meer hoeven doen op hun kinderen.

6. financiële educatie

In het derde leerjaar wordt een door de gemeente Schiedam gesubsidieerd lesprogramma gegeven aan alle leerlingen (tijdens een aantal economielessen). Dit lesprogramma heet Moneyways en biedt voorlichting aan leerlingen op financieel terrein. Zo wordt uitgelegd wat schulden zijn, hoe toeslagen kunnen worden aangevraagd etc. Het programma is preventief van aard.

7. Maatjesprogramma

Leerlingen die komen uit gezinnen waarin de overlevingsstand op nummer één staat voelen zich vaak geroepen om op een zo vroeg mogelijke leeftijd hun steentje bij te dragen. Ze willen met man en macht de ouders helpen. Er wordt daarom buiten school hard gewerkt. Bijbaantjes van 20 uur in de week zijn helaas geen uitzondering.

Daar waar een doorsnee leerling een bijbaantje heeft van gemiddeld 6 uur per week, is het vergelijk met de bijbaantjes van de leerlingen in armoede buiten enige proporties. Een normale schoolweek kent een tijdsbeslag (inclusief toetsen, huiswerk en lessen) van ongeveer 40 uur in de week. Een bijbaan van 20 uur ernaast betekent in de regel minder tijd voor huiswerk, school en een minder gedegen lesvoorbereiding. Daarnaast zijn deze leerlingen vaak vermoeid en de leerprestaties komen aantoonbaar onder druk te staan.

Voor het volgen van bijles is in de regel weinig tijd en geld.

Mede gefinancierd door het Fonds Schiedam Vlaardingen rolt de school een programma uit dat een antwoord geeft op een aantal gesignaleerde zaken zoals: geen geld voor bijles en meer tijd voor school. Het gaat hier om het zogenoemde Maatjesprogramma dat sinds het schooljaar 2020/2021 in de praktijk wordt gebracht.

8. schoolkosten/ solidariteitsfonds

In het schooljaar 2020/2021 wordt tevens samen met het Fonds Schiedam Vlaardingen gewerkt aan de opzet van een zogenoemd solidariteitsfonds schoolkosten. In gezinnen met weinig middelen vormen schoolkosten een probleem. Leerlingen melden zich ziek voor excursies of gaan niet mee. Zo kan een gebrek aan geld leiden tot buitensluiting. Met het oog hierop wordt gekeken of en hoe een solidariteitsfonds een oplossing kan zijn. Op het solidariteitsfonds kunnen ouders met weinig middelen een beroep doen.

Welke ontwikkeling willen we de komende jaren gaan doormaken op dit terrein

Reeds voor het strategisch beleidsplan van OSVS was aandacht voor de soms minder gunstige uitgangspositie van veel van onze leerlingen al een aandachtspunt, getuige de punten 1 t/m 3 uit het voorgaande stuk, de opzet van de havo⁶ leerstroom en het streven de schoolkosten zo laag mogelijk te houden

Maatschappelijk valt de laatste paar jaar een grotere bewustwording te constateren daar waar het gaat om kansengelijkheid van leerlingen, maar ook

in wat bredere zin de (psychologische) effecten van het opgroeien in armoede. En dat betekent dat het ook op school de bewustwording van deze problematiek verder gestalte heeft gegeven.

De punten 4 t/m 8 uit het voorgaande stuk zijn dan ook van recenter datum en veelal nog volop in ontwikkeling.

Feitelijk is de uitvoering van de armoedepijler uit het SBP van OSVS dus momenteel volop gaande.

We streven de komende jaren echter nog wel een aantal zaken na:

- een gestructureerde aanpak gericht op armoedebestrijding binnen school;*
- een basisvisie opstellen waarin duidelijk de rol van school wordt belicht, mede in een bredere maatschappelijke context;*
- financiële coaching op school en een logisch punt van hulp instellen op school;*
- scholing op het terrein van financieel onderwijs.*

Bovenstaande willen we vormgeven door middel van het opstellen van een Kansenplan.

Bovenstaande teksten overziend valt op dat onderdelen ervan al zijn ontwikkeld en in uitvoering gebracht.

Het is dus niet zo dat het uitvoeringsproces pas op gang komt als de werkgroepen hun eindresultaat hebben opgeleverd. Fasegewijs zullen we de komende jaren toewerken naar het realiseren van het totaal. Denk bijvoorbeeld aan het invoeren van de ideeën op het terrein van maatwerk. Dat vraagt een zorgvuldig invoeringstraject waarbij integrale invoering staat gepland voor het schooljaar 2023/2024.

Personeel

Kwalitatief hoogwaardig onderwijs vraagt om kwalitatief hoogwaardig personeel.

Het ligt dan ook voor de hand om, na het hoofdstuk over het onderwijs en de ontwikkeling die we daarbinnen willen realiseren, aandacht te besteden aan het personeel.

Achtereenvolgens zullen we aandacht besteden aan het aantal personeelsleden (kwantiteit), de samenstelling van het personeelsbestand en vervolgens bij de gewenste kwaliteiten (kwaliteit).

Kwantiteit

In de afgelopen jaren is het aantal personeelsleden gestaag gegroeid.

In de tabel hieronder is de ontwikkeling weergegeven. Daarbij worden de gegevens van het vorige plan (cijfers schooljaar 2014/15) vergeleken met de getallen van nu (schooljaar 2020/21).

	2014	2020
leerling aantal	490	690
fte	46	58
personeel aantal	62	76

In 2014 waren de effecten van een teruggelopen leerlingenaantal en de vertraagde inkrimping van het aantal fte nog merkbaar; er was sprake van enige overformatie.

Daar is nu geen sprake meer van getuige de veranderde verhouding tussen leerlingenaantal en aantal fte.

In de planperiode wordt uitgegaan van een lichte verdere groei in leerlingenaantal en dat zal betekenen dat het aantal fte nog enigszins zal toenemen, evenals het aantal personeelsleden. Het is wat prematuur hierin getallen te noemen, maar een totaal aantal fte van rond de 60, verdeeld over 80 personeelsleden lijkt een reële veronderstelling.

In de afgelopen planperiode was sprake van weinig natuurlijk verloop (pensionering) en ook het vertrek naar andere scholen of banen buiten het onderwijs was beperkt.

Helaas hadden we ook te maken met het overlijden van twee collega's.

Als we echter de combinatie nemen van bovenstaand verloop met de groei in leerlingenaantal dan hebben we in de afgelopen jaren veel nieuwe collega's kunnen verwelkomen.

In de komende jaren zullen meer collega's met pensioen gaan (8 – 10), tel daarbij ook vertrek naar elders en een verdere groei in het leerlingenaantal bij op en dan is het niet onwaarschijnlijk dat in de planperiode zo'n 20 nieuwe collega's verwelkomd kunnen gaan worden.

Tegen het licht van een (mogelijk) lerarentekort iets om wel rekening mee te houden.

Bij het vervullen van de vacatures zijn we echter niet uitsluitend afhankelijk van externe werving:

- zittend personeel dat een grotere aanstellingsomvang wil overwegen;
- personeel van andere OSVS locaties;
- talentvolle studenten die in het kader van de opleidingsschool beschikbaar komen (tweede – en eerstegraads);
- zij – instroomtraject(en), momenteel Leraar van Buiten.

Samenstelling personeelsbestand

Hierbij is van belang in hoeverre het nodig lijkt specifiek beleid te gaan voeren op speciale categorieën personeel.

Als eerste kijken we naar de man/vrouwverhouding.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de afgelopen jaren te zien.

sexeverdeling	2014	2020
man	49,2	45,3
vrouw	50,8	54,7

Daar waar in 2014 nog sprake was van een gering verschil (1,6% meer vrouwen), is dat verschil nu beduidend groter geworden, namelijk 9,4%.

Er is dus sprake van een (lichte) feminisering in de afgelopen 6 jaar.

Als we echter kijken naar de totale formatie verdeling tussen mannen en vrouwen ontstaat een ander beeld: 52,96% van de totale formatie wordt ingenomen door mannen en 47,04% door vrouwen.

Op basis van deze getallen lijkt het niet noodzakelijk specifiek beleid te gaan voeren op dit criterium.

Daarnaast is van belang in hoeverre sprake is van een jonge – dan wel vergrijsde samenstelling van het personeelsbestand.

In de tabel hieronder is de ontwikkeling te zien van onze school (LS) op dit terrein en de landelijke ontwikkeling in de afgelopen jaren (kolommen erna).

Leeftijdscategorieën

leeftijdscat	2014 LS	2020 LS	+/-	2014	2019	+/-	opm school
15 - 25	0,6	7,9	+6,1	1,8	3,3	+ 1,5	opl school
25 - 35	25,2	21,1	-4,1	19,2	24,2	+ 5,0	
35 - 45	19,1	19,7	+0,6	21	22,3	+1,3	
45 - 55	25,9	23,7	-2,2	29	21,6	-7,4	
55 - 65	28,5	26,3	-2,2	29	27,5	-1,5	
65+	0,7	1,3	+0,6	-	1,1	+1,1	

Bron: <https://www.vo-raad.nl/vo-in-cijfers-personeel>

(aanname dat de gegevens van LS 2020 en landelijk 2019 goed vergelijkbaar zijn)

Als we vergelijken tussen 2014 en 2020 voor LS, dan resulteert het volgende beeld:

2014: 44,9% (t/m 45) en 55,1% (45+)

2020: 48,7% (t/m 45) en 51,3% (45+)

Er is dus geen sprake van vergrijzing, maar vergroening.

Dat kan worden verklaard door de combinatie van opleidingsschool en dat door groei in het leerlingenaantal er relatief veel jong personeel is aangenomen.

In 2014 was sprake van een iets jonger personeelsbestand dan het landelijk gemiddelde (eerste drie categorieën versus de drie laatste)

LS: 44,9 (t/m 45) en 55,1 (> 45) versus landelijk 42 – 58

Dat is momenteel niet meer het geval (situatie is omgekeerd)

LS: 48,7 (t/m 45) en 51,3 (> 45), versus landelijk 49,8 en 50,2

De vergroening is landelijk dus wat groter geweest dan dat van school.

Van de eigen cijfers is het patroon goed te bepalen en dat inzicht ontbreekt bij de landelijke gegevens.

Maar niet onwaarschijnlijk snijden de volgende verklaringen hout:

- zes jaar geleden was landelijk het personeelsbestand meer vergrijsd en zullen relatief meer mensen met pensioen zijn gegaan dan bij ons op school. Als de nieuwe aanwas relatief jong was is een inhaalslag gemaakt;
- het verloop op school is betrekkelijk klein geweest, maar iedereen is inmiddels wel een aantal jaren ouder geworden.

Op basis van bovenstaande cijfers lijkt een gericht beleid op dit terrein niet aan de orde.

Onze leerling samenstelling is qua etniciteit divers en het is goed als ook in de samenstelling van het personeel aandacht is voor representatie op dit terrein.

Bij het aannemen van nieuw personeel moeten bovenstaande aspecten telkens worden meegewogen.

Maar gezien de cijfers is het ondergeschikt aan het kwaliteitsaspect. Dat komt op de eerste plaats.

Kwaliteit

Welke kwaliteiten voor een school belangrijk zijn is voor een groot deel afhankelijk van het type school. Zo zal op een school met een zeer vooruitstrevend onderwijsconcept een ander type personeel gevraagd worden dan op een school met een meer behoudende signatuur.

Datgene wat is beschreven in het hoofdstuk onderwijs bepaalt dus in belangrijke mate welke kwaliteiten bij ons op school de komende jaren belangrijk zijn.

Een belangrijke basisvoorwaarde bij het aspect kwaliteit is het beschikken over een relevante onderwijsbevoegdheid. De onderwijsbevoegdheid biedt immers de garantie dat iemand in een bepaald vakgebied beschikt over voldoende vakinhoudelijke – en didactische kennis en vaardigheden (denk in dit verband aan de 6 rollen van de leraar).

Tegelijkertijd betekent het beschikken over een onderwijsbevoegdheid niet per definitie de garantie dat iemand een goed docent is en/of dat in elke fase van de carrière de oorspronkelijke basis voldoende is om op een goede wijze te blijven functioneren. Belangrijk is derhalve dat mensen ervoor open staan zich verder te bekwamen en ontwikkelen.

Onze school is bewust opleidingsschool geworden, omdat het uitstralingseffect op de totale kwaliteit niet onderschat mag worden.

Veel zittende collega's hebben trainingen gevolgd in het begeleiden van studenten wat ook een effect heeft op het eigen handelen. En het vergroot het bewustzijn dat lesgeven écht een vak is met veel verschillende facetten. Tevens brengen studenten nieuwe ideeën en inzichten binnen de school die kunnen inspireren tot bredere inzet binnen school.

Maar zeker ook het ervaren hoe je je als docent in de loop der jaren hebt ontwikkeld als je dit vergelijkt met de eerste schreden van nieuwe beroepsbeoefenaren.

In het kader van samen opleiden zijn hogerejaars studenten vaak in dienstbetrekking actief.

Vanuit school bewaken we dat de belasting voor een student niet te groot wordt zodat studievertraging zou kunnen ontstaan. Vanuit de afdeling PZ van OSVS wordt de studievoortgang actief gemonitord, op school gebeurt dit door de combinatie van vakcoach en schoolopleider.

Bij het onderwijzend personeel worden drie functiecategorieën onderscheiden, te weten LB-, LC- en LD functies.

Voor elke functiecategorie geldt dat ten aanzien van het didactisch handelen een hoge kwaliteit mag worden verwacht.

Bij de LC – en LD functies worden daarnaast hogere eisen gesteld.

In het huidige IPB 2.0 worden de drie functiecategorieën beschreven en waarin ze zich onderscheiden.

Ook het systeem om 'promotie' te maken van de ene functiecategorie naar de andere wordt in het IPB beschreven. In het te volgen promotietraject speelt op school de afdelingsleider een centrale rol.

Bij de mogelijkheid tot het kunnen maken van promotie spelen, naast inhoudelijke argumenten ook de (Randstad) doelstellingen vanuit de functiemix een rol (te behalen percentages in de drie functiecategorieën). Daarbij ervaren we nog steeds de effecten van het eenmalig entreerecht in 2014.

Op basis hiervan zijn relatief veel personeelsleden terechtgekomen in een LD functie waardoor het te behalen percentage ruim werd overschreden en dat is tot op heden nog steeds niet ingelopen, met als gevolg dat het voor personeel daarna heel moeilijk is geworden ofwel van LB naar LC, of van LC naar LD te promoveren.

Het is niet onwaarschijnlijk dat op termijn weer functiemix ruimte ontstaat zodat meer ruimte ontstaat voor doorstroom in functieniveau.

Maar los van de functieschaal vinden wij een aantal aanvullende kwaliteiten en eigenschappen heel belangrijk:

- betrokkenheid bij school en de leerlingen (geldt voor het totale personeel;
- (mede) verantwoordelijk voelen voor de onderwijsprocessen in brede zin en daarin ook pro – actief opereren;
- teamspeler: onderwijs, begeleiding en verantwoording maken het geheel complex en dan is een elkaar aanvullende – en versterkende aanpak onontbeerlijk;
- zelfreflectie en zelfmanagement en dat betekent onder andere dat bij problemen niet te snel wordt verwezen naar externe factoren. Externe factoren kunnen overigens wel degelijk een rol spelen en mogen dan ook zeker worden benoemd, maar het mag geen excuus zijn om niet ook het eigen handelen erbij te betrekken;
- professionele instelling en wijze van communiceren;
- bij het didactisch handelen staat centraal wat de leerlingen wél kunnen en daarmee succesbeleving. De honingpot komt voor de azijnkan;
- effectieve communicatie naar ouders en andere extern betrokkenen;
- bekwaam en betrokken op het verlenen van effectieve basiszorg aan leerlingen (zie ook ondersteuningsprofiel);
- eens bevoegd en voor altijd bekwaam geldt zeker niet in het onderwijs. Na – en bijscholing (vakinhoudelijk, didactisch, onderwijskundig/psychologisch enzovoort) zijn vanuit dit oogpunt belangrijk en vanzelfsprekend;
- digitaal competent: in het hedendaagse didactisch handelen niet meer weg te denken;

Bovenstaande zaken zijn vooral geschreven op het onderwijzend personeel. Dat is niet verwonderlijk want het betreft in aantal verreweg de grootste groep en het is een onderwijsinstelling waarbij het didactisch handelen de kernactiviteit is.

Maar daaromheen bevindt zich een essentiële schil van onderwijsondersteunend personeel. Door ondersteuning op velerlei terreinen en het creëren van goede randvoorwaarden kunnen docenten beter opereren en daarmee een hogere kwaliteit bieden.

Daarmee levert het o.o.p. weliswaar een afgeleide maar niet te onderschatten bijdrage aan het goed functioneren van het geheel.

Doordat hun werk zich veelal niet voltrekt in de volle schijnwerpers bestaat het gevaar dat hun werk onderbelicht raakt en dat zou volledig onterecht zijn.

Het is goed als iedereen zich hiervan bewust is en het ondersteunend belang van de o.o.p. activiteiten aan het totaal weet te waarderen.

Daar waar bij het onderwijzend personeel sprake is van een direct verband tussen de formatie-omvang en het aantal leerlingen is dit bij het ondersteunend personeel minder direct het geval.

Daar waar bij het o.p. sprake is van een grote groep met dezelfde functie (docent) betreft het bij het o.o.p. vaak individuele functies en dat is minder direct gebonden aan het leerlingenaantal.

Het feit dat het veelal individuele functies betreft met een eraan gekoppelde salarisschaal maakt de kansen op functiedoorgroei en daardoor een hogere salarisschaal minder gemakkelijk. Het gebrek aan doorgroeimogelijkheden is wel een aandachtspunt.

Afhankelijk van de invulling van met name het maatwerktraject zou het kunnen dat daarbinnen meer onderwijsondersteuning zal worden gevraagd en dat de functie onderwijs assistent een meer structurele rol zal gaan spelen in de personeelsformatie.

Ook bij de schoolleiding is het directe verband tussen de formatie en het leerlingenaantal minder direct dan bij het onderwijzend personeel.

De formatie van de schoolleiding is ten opzichte van het leerlingenaantal vrij beperkt en het stelsel van kwaliteitszorg en de bijbehorende pdca jaarkalender maken duidelijk dat sprake is van een grote hoeveelheid uit te voeren taken. Daar dreigt een zekere onbalans in te ontstaan, iets wat in de planperiode aandacht behoeft.

Kwaliteit stelt niet alleen eisen aan het personeel, maar ook aan de organisatie. Centraal hierbij staat het IPB van OSVS.

Een aantal kernzaken hierbij zijn:

- gesprekkencyclus;
- aandacht voor leeftijdsfasebewust personeelsbeleid, van net het rijbewijs tot ervaren chauffeur;
- oog voor de werkbelasting en werkdruk van medewerkers;
- professionele ondersteunings – en begeleidingsstructuur bij (langdurige) ziekte;
- werk is gebaseerd op een zakelijk contract, maar het menselijk aspect moet daarbinnen altijd heel zwaar meewegen.

Organisatie

Lyceum Schravenlant is onderdeel van de stichting OSVS (Openbare Scholengroep Vlaardingen Schiedam).

De stichting wordt geleid door het College van Bestuur dat weer verantwoording is verschuldigd aan de Raad van Toezicht.

Het onderwijs wordt verzorgd op een aantal locaties verdeeld over Vlaardingen en Schiedam.

Tweewekelijks komen de directeuren/rectoren van de diverse scholen, de directeur bedrijfsvoering en bestuurssecretaris onder leiding van het College van Bestuur bijeen en bespreken dan de gang van zaken binnen de scholen en de stichting als geheel. Op meerdere terreinen zoals personeel en financiën wordt veel onderling afgestemd en een grotendeels gezamenlijk beleid gevoerd. De scholen kunnen hierbij gebruikmaken van de ondersteuning dat het bestuursbureau van OSVS biedt.

Op het terrein van het onderwijs maken de scholen grotendeels eigen keuzes, met dien verstande dat het overkoepelende strategisch plan van OSVS leidend is. Daarbinnen vullen de scholen zelf in op een wijze die past bij de cultuur en omgeving van de school.

Ook op het terrein van de organisatie kunnen scholen eigen keuzes maken. In de praktijk zijn er wel verschillen qua organisatorische opbouw bij de diverse locaties maar op hoofdlijnen zijn er veel overeenkomsten.

Het gaat veelal om een kleine directie van één persoon (directeur of rector) en een aantal teamleiders/afdelingsleiders die gezamenlijk de schoolleiding vormen.

De afdelingsleiders spelen een centrale rol in het operationeel functioneren van de school en leveren een belangrijke bijdrage bij het invullen van het strategisch beleid.

Elke afdelingsleider is verantwoordelijk voor het goed functioneren van een afdeling van school. Momenteel is de verdeling als volgt: leerjaar 1, leerjaren 2 en 3, bovenbouw havo en bovenbouw vwo.

Elke afdelingsleider bepaalt aan het begin van een schooljaar de te realiseren doelen voor de eigen afdeling en de gewenste ontwikkelingen in dat schooljaar, een en ander ontleend aan het onderdeel van bovenliggend schoolplan. Het gecombineerde geheel van de vier afdelingsleiders vormt een belangrijk jaarplan van de school.

Het gaat hierbij met name om de gewenste resultaten van de leerlingen in de betreffende afdeling en de onderwijskundige stappen die worden gezet.

De afdelingsleiders spelen dus een centrale rol bij de onderwijsprocessen en de kwaliteit ervan. Daarnaast spelen zij een strategische rol bij de uitvoering van het personeelsbeleid, bijvoorbeeld in de formele gespreksvoering met de leden van hun afdeling.

Als we kijken naar het stelsel van kwaliteitszorg en de eraan gekoppelde pdca jaarkalender dan valt op dat de rol van de afdelingsleiders erin groot is. Verantwoording, analyse en dit bespreken met betrokkenen vormt een toenemend onderdeel van de functie van de afdelingsleider. Dit, gecombineerd met het leidinggeven in alle facetten van de eigen afdeling, zorgt voor een hoge werkbelasting.

In de planperiode zal hier niet alleen aandacht voor moeten bestaan, maar ook actie op worden ondernomen. Een mogelijkheid hiertoe zou de invoering kunnen zijn van leerling coördinatoren die dat deel van het takenpakket kunnen gaan overnemen.

De rector is de eindverantwoordelijke op school.

Een belangrijk onderdeel van de functie betreffen beleidsontwikkeling en de samenhang tussen de diverse beleidsterreinen. Dat geldt ook voor het uitzetten van de grote lijnen bij de diverse beleidsterreinen per schooljaar, denk aan de formatieplanning.

Binnen de schoolleiding stuurt de rector de afdelingsleiders aan, vindt wekelijks gestructureerd overleg plaats binnen het mt en periodiek met de afdelingsleiders afzonderlijk.

Daarnaast vertegenwoordigt de rector de school op allerlei terreinen.

De grootste groep personeel op school betreft het onderwijzend personeel. Uiteraard vormt het didactisch handelen een belangrijk aspect bij de taakuitvoering. Maar daarnaast bestaat een hele reeks aan andere activiteiten die zorgen voor een gevarieerd samengesteld takenpakket bij velen. Van LC en LD docenten kan hierin meer worden gevraagd.

Elke afdelingsleider stuurt een groep docenten aan en voert met hen bijvoorbeeld ook de gesprekken uit de gesprekkencyclus.

Het onderwijsondersteunend personeel levert een belangrijke bijdrage aan het zo optimaal mogelijk laten functioneren van het primaire proces in dienstverlenende zin.

Het o.o.p. vult dit per persoon in vanuit een eigen, specifieke functie.

Organisatorisch zijn de leden van het o.o.p. verdeeld over diverse leden van de schoolleiding.

Naast de verschillende functiecategorieën zijn er de organisatorische eenheden, te weten:

- afdelingen;
- vaksecties.

Afdelingen

De afdelingen staan onder de directe aansturing van de afdelingsleider en bestaan uit docenten die een (substantieel) deel van hun lessen in de betreffende afdeling verzorgen en de mentoren van de leerlingen uit die afdeling/leerjaar.

Samen met de afdelingsleider bespreken de leden de (jaarlijkse) doelen van de afdeling en gaande het proces de vorderingen erin en eventuele bijstellingen.

Ook worden ideeën uitgewisseld over de onderwijsontwikkelingen in de afdeling, de processen gevolgd en meegedacht over eventuele extra acties enzovoort.

Tevens wordt binnen een afdeling meegedacht over de specifieke benaderingswijze van leerlingen binnen de afdeling, bijvoorbeeld waarop leerlingen worden uitgedaagd via werkvormen of het gestructureerd aandacht besteden aan het verder ontwikkelen van het analytisch vermogen enzovoort.

Soms hoort ook de (mede) organisatie van specifieke leerling activiteiten binnen de afdeling ertoe, denk bijvoorbeeld aan de kennismakingsuitjes.

Een aandachtspunt is het efficiënt delen van informatie tussen de diverse afdelingen. Gezien de schaalomvang van onze school zal een docent vaak lessen verzorgen in meerdere afdelingen en dan is het belangrijk dat een docent op de hoogte is van de hoofdlijnen van ideeën/besluitvorming in een andere afdeling dan waar hij/zij zelf onderdeel van uitmaakt.

Vaksecties

De vaksecties spelen op het gebied van de inrichting van het onderwijs een centrale rol.

Veelal zullen de vaksecties bestaan uit enkele docenten, waarvan één de rol van sectieleider vervult.

Ook de secties vallen onder de aansturing van de afdelingsleiders. Elke afdelingsleider 'stuurt' een aantal secties aan.

De secties bestaan uit vakmensen, professionals op hun terrein. Vakmensen moeten de vrijheid en ruimte krijgen hun expertise te vertalen naar goede lesprogramma's, toetsen enzovoort.

Het onderwijs zoals zich dat concreet aan leerlingen ontrolt wordt in hoge mate bepaald door de keuzes die binnen secties zijn gemaakt: methode, jaarplanning en in het verlengde daarvan periode – en weekplanningen, toetsen (pta bijvoorbeeld), doorlopende leerlijnen in het vak, didactische aanpak enzovoort.

Dit is een stuk professionele vrijheid en verantwoordelijkheid dat binnen de sectie ligt.

Daar hoort als vanzelfsprekend ook bij het afleggen van verantwoording over de bereikte resultaten. Periodiek gaan de afdelingsleiders hierover met de sectievoorzitter in gesprek met als insteek het gezamenlijk kijken naar (nog) betere leerresultaten en het oplossen van eventuele knelpunten.

De verwachting is dat de organisatiestructuur zoals hierboven beschreven zal blijven bestaan in de planperiode.

Wat wel een reële mogelijkheid is, is dat de uitwerking van bijvoorbeeld het maatwerktraject leidt tot nieuwe taken en/of functies. Denk bijvoorbeeld bij dit laatste aan het inzetten van onderwijsassistenten.

Naast de organisatiestructuur kennen we een aantal praktisch organisatorische aspecten. Het voert te ver op alle zaken hieromtrent in te gaan, maar een paar kernaspecten moeten wel worden benoemd:

- de leerlingbesprekingen. In de huidige aanpak wordt in het voortraject al een analyse gemaakt waar nodig en een plan van aanpak daarop voorgesteld en worden de vergaderingen benut om dit door te spreken en eventueel het plan van aanpak bij te stellen;
- voor een soepel verlopend schooljaar is een goed gevulde en actuele jaarkalender van het grootste belang. Daarnaast wordt nu ook gewerkt met een jaarkalender van de kernstandaarden (pdca). Dit bevordert het gestructureerd functioneren enorm;
- het schooljaar is verdeeld in 4 perioden die worden afgesloten met een toetsweek, waarbij de organisatie zo is dat voor 'alle' leerlingen een periode ook echt wordt afgesloten (heel bijzondere situaties daargelaten);
- in de informatievoorziening kennen we meerdere bronnen: de Af-spraak (personeel) en de Nieuwsbrief (personeel, ouders, leerlingen). Beiden verschijnen tweewekelijks. Elke schoolweek is dus sprake van een vorm van informatievoorziening. Daarnaast vindt veel communicatie tegenwoordig plaats via de mail. Voor personeel, leerlingen en ouders is ook SOMtoday een belangrijke bron van informatie;
- de dinsdagmiddag vanaf 15.00 uur staat gereserveerd voor vergaderingen.

Gebouw en terrein

Sinds augustus 2013 is onze school gehuisvest in een nieuw gebouw op dezelfde locatie als waar de school sinds 1967 was gehuisvest.

Bij de totstandkoming van het gebouw heeft het principe van duurzaamheid centraal gestaan. Dat komt terug in het gebruik van materialen (cradle to cradle), energiesystemen (bijvoorbeeld verwarming door koude/warmte opslag en 120 zonnepanelen) en water (gebruik regenwater voor het doorspoelen van de toiletten).

Tevens is geïnvesteerd in een optimale luchtkwaliteit binnen het gebouw (frisse klasse A).

Dit heeft er in 2014 toe geleid dat onze school uitgeroepen is tot meest duurzame gebouw van Nederland.

Inmiddels zijn bovenstaande aspecten in de maatschappij veel meer gemeengoed geworden, denk bijvoorbeeld aan de energietransitie.

Met het huidig aantal leerlingen (690) zit het gebouw op de maximale capaciteit.

In de planperiode wordt nog een lichte verdere groei verwacht naar ruim 700 leerlingen.

Het duurzame karakter van de school en het gebouwbeheersysteem (frisse klasse A) brengen met zich mee dat zich meerdere complexe installaties binnen school bevinden die extra onderhoudskosten met zich meebrengen.

Na een aantal jaren functioneren nemen ook de reguliere onderhoudskosten toe, terug te vinden in de meerjaren onderhoudsplanning (mjop).

Daarnaast is een aantal “zwakke” plekken naar voren gekomen die hebben geleid tot versneld onderhoud. De witte wanden waren erg gevoelig voor vervuiling en sommige delen zijn al meerdere malen behandeld (ook in een minder besmettelijke kleurstelling), de onbewerkte trappenhuizen bleken heel gevoelig voor vervuiling en zijn inmiddels behandeld, het veelvuldig gebruik van de grote klapdeuren leidde tot versnelde slijtage enzovoort.

Een grote tegenvaller was dat het bedrijf dat het gebouw beheersysteem (aansturingsoftware) had ontworpen failliet is gegaan en de technische kennis elders niet voorhanden is om het geheel draaiende te houden (zeer geavanceerd en complex systeem). Dit maakte in 2020 een zeer forse investering in een nieuw GBS helaas noodzakelijk.

We zullen er rekening mee moeten houden dat het gebouw relatief duur blijft in onderhoud vanwege de extra's.

Een moderne infrastructuur (draadloos netwerk) op het terrein van ICT is aanwezig.

Het gebruik van digitale hulpmiddelen en het aantal devices als onderdeel van het didactisch proces nemen snel toe met als gevolg dat goed dient te worden gemonitord of de beschikbare bandbreedten nog toereikend zijn.

De school heeft een uniek grote eigen buitenruimte ter beschikking. Tot 2019 konden we dit terrein niet inrichten vanwege het feit dat op een deel van het terrein vervangende, tijdelijke huisvesting was gerealiseerd voor scholen (basis – en voortgezet onderwijs) die vanwege verbouwing of nieuwbouw daarnaartoe moesten uitwijken.

Deze huisvesting is afgebroken en daarna ontstond de mogelijkheid het terrein te gaan herinrichten.

Aangezien het om een totale oppervlakte gaat van meer dan een hectare betrof dit een omvangrijke klus.

Inmiddels is het proces van herinrichting (vrijwel) voltooid en beschikken we over:

- schitterend multifunctioneel sportcourt van kunstgras;
- groot natuurgras sportterrein;
- ingericht ontspanningsgebied voor leerlingen (met zitelementen en tafeltennis);
- tuin;
- moestuin met kas.

In de totstandkoming heeft de school zelf fors geïnvesteerd, naast andere financieringsbijdragen, maar het levert een duidelijke meerwaarde op.

Zo'n grote oppervlakte vergt de komende jaren wel jaarlijks een stevig bedrag aan onderhoudskosten.

Het heringerichte deel van het buitenterrein beslaat niet de gehele buitenoppervlakte.

Aan de zijde van de Hugo de Grootstraat bevindt zich een parkeerterrein voor auto's en fietsenstallingen voor personeel en leerlingen.

Aan de voorzijde grenst het gebouw aan een watersingel.

Deze delen van het terrein verzakken behoorlijk en dat heeft er al meerdere malen toe geleid dat delen moesten worden opgehoogd. En tot het ophogen van de koude/warmte – opslag en herstel van leidingbreuken.

Dit natuurlijke proces zal doorgaan en periodiek kosten met zich meebrengen.

Samenvattend kan worden gesteld dat we bevoorrecht zijn met het gebouw en buitenruimte, maar qua exploitatie is het geheel vrij kostbaar.

Financiën

Binnen de lumpsum financiering bepaalt het aantal leerlingen hoeveel geld ter beschikking komt. Ten opzichte van het huidig aantal leerlingen wordt de komende jaren een lichte toename verwacht van het leerlingenaantal (van 690 – maximaal 720/730).

In eerste instantie zullen we deze groei kunnen opvangen binnen het huidig aantal klassen, maar zeer waarschijnlijk zal in de tweede fase van het plan een klas extra moeten worden geformeerd. Daar komt bij dat het systeem van bekostiging (vereenvoudiging bekostiging) gaat veranderen per 1 januari 2022 en helaas pakt het nieuwe systeem voor onze school ongunstig uit. Hoewel de invoering gefaseerd verloopt betekent het een vermindering aan inkomsten van € 100.000,-. Doordat binnen OSVS recent is gekozen voor een systeem waarbij investeringen op afschrijvingsbasis terugkeren in de begroting betekent dit op termijn dat de afschrijvingslasten zullen toenemen.

In de planperiode zien we dus waarschijnlijk enerzijds een toename van de inkomsten, maar dat zal (grotendeels) nodig zijn de extra kosten en minderinkomsten te dekken.

Er zal dus slim gekeken moeten worden hoe de (eventuele) extra uitgaven die voortkomen uit dit plan gerealiseerd kunnen worden.

Daar komt bij dat een groot deel van de begroting wordt bepaald door slechts in geringe mate te beïnvloeden uitgaven.

In totaal zo'n 80% van de begroting wordt ingenomen door personele lasten en ook bij de overige 20% zitten veel grotere uitgaven die slechts in beperkte mate "gestuurd" kunnen worden. Denk daarbij aan:

- afschrijvingen;
- onderhoud;
- energielasten;
- schoonmaakkosten;
- reprokosten;
- ict uitgaven.

Op het terrein van de financiën verlopen veel processen binnen de kaders van OSVS. In het beleidsstuk Financiën OSVS wordt dit beleid met de diverse 'checks and balances' weergegeven. In het afsluitende hoofdstuk van dit plan, het stelsel van kwaliteitszorg, komt het financieel beheer aan de orde met de drie hoofdaspecten:

- FB1: Continuïteit
- FB2: Doelmatigheid
- FB3: Rechtmatigheid

Het beleidsstuk Financiën OSVS sluit hierop aan.

In dit laatste hoofdstuk is tevens een opsomming terug te vinden van de belangrijkste onderdelen van de pdca cyclus op schoolniveau.

Een belangrijk onderdeel daarvan is de beleidsrijke meerjarenbegroting.

De huidige (school)meerjarenbegroting bestrijkt precies de planperiode. Deze meerjarenbegroting laat voor de hele planperiode een positief exploitatieresultaat zien waarbij ook rekening is gehouden met de waarschijnlijke kosten voortvloeiend uit dit plan. Denk daarbij onder andere ook aan de financiële vertaling van de uitwerking van de derde pijler van het plan, het armoedebelaid.

Stelsel van kwaliteitszorg

In de vorige hoofdstukken hebben we een beeld gecreëerd van waar we als school voor staan, hoe dat inmiddels vorm heeft gekregen en welke ontwikkeling we de komende jaren willen doormaken.

Kortom, wat doen we/gaan we doen en waarom doen we dat.

In dit hoofdstuk komt aan de orde of we dat ook goed doen en hoe we dat weten.

Als school draait het daarbij eerst en vooral om de onderwijskwaliteit. Dit komt dan ook hieronder uitgebreid aan de orde.

Flankerend daaraan zijn goed en bekwaam personeel dat het onderwijs dagelijks vormgeeft en het beschikbare geld zo uitgeven dat het optimaal ten goede komt aan de gewenste ontwikkeling binnen de gestelde financieringsbandbreedtes.

Bovenliggend aan onze invulling is het stuk Stelsel van kwaliteitszorg van OSVS.

Een handig hulpmiddel om zicht te hebben op de gerealiseerde onderwijskwaliteit is het zogenaamde waarderingskader. Hierin worden de kwaliteitsgebieden en standaarden benoemd. In het schema hieronder staat het totaaloverzicht hiervan weergegeven:

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN VO	
OP	ONDERWIJSPROCES
OP1	Aanbod
OP2	Zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3	Didactisch handelen
OP4	Extra ondersteuning
OP5	Onderwijstijd
OP6	Samenwerking
OP7	Praktijkvorming/stage
OP8	Toetsing en afsluiting
SK	SCHOOLKLIMAAT
SK1	Veiligheid
SK2	Pedagogisch klimaat
OR	ONDERWIJSRESULTATEN
OR1	Resultaten
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties
OR3	Vervolgsucces
KA	KWALITEITSZORG EN AMBITIE
KA1	Kwaliteitszorg
KA2	Kwaliteitscultuur
KA3	Verantwoording en dialoog
FB	FINANCIEEL BEHEER
FB1	Continuïteit
FB2	Doelmatigheid
FB3	Rechtmatigheid

Opgeteld gaat het om 19 kwaliteitsgebieden.

Binnen deze kwaliteitsgebieden zijn een vijftal kernstandaarden geformuleerd.

Dit vijftal wordt in de uitwerking hieronder uitgebreid uitgewerkt. Bij de overige standaarden kan worden volstaan met een kortere uiteenzetting.

De vijf kernstandaarden zijn:

- OP2: zicht op ontwikkeling en begeleiding
- OP3: didactisch handelen
- OP8: toetsing en afsluiting
- SK1: veiligheid
- OR1: resultaten

Deze 5 kernstandaarden vormen de kern van KA1, het stelsel van kwaliteitszorg en in het verlengde daarvan ook KA2 (kwaliteitscultuur) waarbij gekeken wordt in hoeverre het stelsel is verankerd in het werken van de onderwijsprofessionals.

De 5 kernstandaarden volgen de jaarlijkse pdca-cyclus, inzichtelijk gemaakt in een (jaar)kalender. Altijd moet worden voldaan aan de basiskwaliteitseisen en daarnaast is het mogelijk om per standaard een eigen (extra) invulling te geven.

Zicht op de onderwijskwaliteit kan met het kader goed in kaart worden gebracht en gemeten. Het mag echter geen instrument zijn dat wordt gehanteerd vanuit een vorm van wantrouwen over het dagelijks functioneren van docenten.

Basis van het Rijnlands denken is het vertrouwen dat docenten professioneel, verantwoordelijk en kundig hun werk doen. Vanuit die basis zijn de standaarden een middel om gezamenlijk gestructureerd te werken aan het nog verder vormgeven van de individuele – en gezamenlijke onderwijskwaliteit.

Eerst volgt nu de uitwerking van de 5 kernstandaarden en daarna de overige standaarden.

OP2 zicht op ontwikkeling

Tekst waarderingskader:

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

Basiskwaliteit

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. De school vergelijkt deze informatie met de verwachte ontwikkeling. Deze informatie en vergelijking maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen.

Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er moet gebeuren om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. (Dat kan door speciale hulpprogramma's of individuele begeleiding, waarbij leerlingen buiten de les aanvullende begeleiding krijgen.) Voor leerlingen die achterstanden hebben is het onderwijs zo ingericht dat op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van die achterstanden.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan

- extern genormeerde toetsen voor de doorstroomrelevante vakken en/of referentieniveaus.
- betrokkenheid leerlingen bij het stellen van doelen.

Toelichting wettelijke eisen

De wet vraagt dat de vorderingen van de leerlingen op een deugdelijke manier worden gevolgd (artikel 2, tweede lid, WVO). Dit waarborgt dat de school daadwerkelijk de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen voor ogen heeft in het onderwijs en ook dat het onderwijs aansluit bij de verschillende leerbehoeften van leerlingen, bijvoorbeeld als uit de vorderingen blijkt dat de ontwikkeling stagneert. Bij deze laatste groep leerlingen zoekt de school naar mogelijke verklaringen voor de stagnatie, zodat het onderwijs daarop kan worden aangepast (artikel 2, tweede lid, WVO en artikel 6c, WVO).

Verder stelt de wet (artikel 6c, WVO) dat bij de leerlingen bij wie achterstanden zijn geconstateerd, de school zichtbaar en gestructureerd werkt aan de bestrijding van die achterstanden. Dit veronderstelt dat de school weet wie achterstanden heeft en wat de achterstand inhoudt, en dat er aanvullende activiteiten zijn waarmee de achterstanden worden bestreden. De toelichting op artikel 6c van de WVO zegt hier het volgende over: *"Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal."* Met 'op structurele wijze' willen we aangeven dat de aandacht voor het bestrijden van achterstanden nadrukkelijk moet zijn ingebed in het onderwijs. 'Op herkenbare wijze' betekent dat die specifieke aandacht ook duidelijk moet blijken in de onderwijspraktijk. Onderwijsachterstanden beperken zich niet tot taalachterstanden. Ook in andere vakken kunnen leerlingen achterstanden hebben of oplopen. Ook daarvoor dient aandacht te zijn.

De school heeft de wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen in het schoolplan beschreven (artikel 24, vierde lid, onder a, WVO).

Doel is om leerlingen op het havo of vwo zich zo te laten ontwikkelen dat zij met een diploma de school weer verlaten en goed zijn toegerust op de maatschappij van nu en die in de toekomst.

Dat doen we door middel van de volgende zaken:

- leerlingen met een havo, havo/vwo of vwo advies van de basisschool worden toegelaten als leerling, tenzij sprake is van een aanvullende problematiek die onze begeleidingscapaciteit overstijgt (zie het ondersteuningsprofiel). In de praktijk komt het erop neer dat vrijwel alle aanmeldingen kunnen worden omgezet in plaatsing;
- bij de aanmelding van nieuwe eersteklassers wordt het leerling volgsysteem (LVS) van de basisschool bestudeerd. Vervolgens vindt warme overdracht plaats tussen basisschool (veelal de leerkracht van groep 8) en onze school (mentor). Afdelingsleider, zorgcoördinator en mentor maken vervolgens een startoverzicht van elke leerling. Het startoverzicht staat vermeld in SOM. Door dit startoverzicht kan eventueel al snel na de start van het schooljaar worden geschakeld naar een ondersteuningsprogramma;
- bij de overgang tussen de leerjaren vindt warme overdracht plaats tussen de 'oude' mentor en de 'nieuwe' mentor;
- bij instroom van leerlingen in een hoger leerjaar wordt een vergelijkbare procedure gevolgd: contact en gebruikmaken van de gegevens van de afleverende school en een persoonlijke intake op school;
- een schooljaar is verdeeld in vier perioden. Gedurende elke periode worden per vak de resultaten gemeten en de periode wordt afgesloten met een toetsweek met aansluitend een inhaalmogelijkheid en in de bovenbouw een mogelijkheid tot herkansing; We streven ernaar dat bij de start van een nieuwe periode voor elke leerling de vorige periode volledig is afgerond zodat de aandacht op de nieuwe periode kan worden gericht;
- als de resultaten van een periode bekend zijn bekijken mentor en afdelingsleider of en zo ja waar een leerling achterblijft en hoe dat komt (daarbij heeft de mentor ook contact met de leerling en inventariseert diens wensen). Afdelingsleider en mentor formuleren gezamenlijk een voorstel van aanpak dat vervolgens in een leerlingbespreking wordt besproken met de lesgevende docenten. Deze input kan leiden tot het in gang zetten van een begeleidings/ondersteuningsactie of leidt tot een ander voorstel van aanpak;

- in een 10-minutengesprek tussen mentor, ouders en leerling wordt het voorstel besproken, want het nut van een ondersteuningstraject staat of valt met draagvlak bij ouders en motivatie bij de leerling;
- actiepunten en conclusies uit de leerlingbesprekingen worden verwerkt in SOM (op individueel niveau) en daarnaast is er een formulier per klas (veel bruikbaar voor de docenten);
- de extra ondersteuning/begeleiding kan gericht zijn op onderwijsinhoudelijke aspecten, denk aan steunlessen in een kernvak, studiebegeleiding, huiswerkklas of bijles (Maatjesprogramma). Of is gericht op de sociaal – emotionele begeleiding van een leerling via de zorgcoördinator eventueel met inzet van de gezinsspecialist, onderwijs ondersteuningsspecialist, faalangstreductietrainer of financiële coach. Apart kan hierbij nog worden vermeld de verzuimcoördinator die via het PATS – systeem (preventieve aanpak terugdringen schoolverzuim) zicht houdt op (te) vaak schoolverzuim door een leerling en daarbij snel de schoolverpleegkundige kan inschakelen;
- tussentijds evalueren mentor en leerling het ingezette traject waarbij de kernvraag is of het voldoet aan de behoeften van de leerling;
- na afloop van een onderwijsperiode vindt een eindevaluatie plaats (mentor, leerling, afdelingsleider);
- bij de volgende leerlingbespreking wordt de voortgang besproken en wordt bepaald of vervolgacties wel of niet noodzakelijk zijn;
- op het rapport dat ouders en leerlingen krijgen staan niet alleen de cijferresultaten vermeld, maar tevens hoe de leerling ervoor staat ten opzichte van de bevorderingsnormen, extra ondersteuning en werkhouding/motivatie;
- reeds in het (vroeg) voorjaar is op deze wijze een patroon ontstaan dat inzicht biedt in de bevorderingskansen. Bij serieuze twijfels over een succesvol vervolgtraject worden ouders en leerlingen in een gesprek betrokken om de diverse opties te verkennen en wordt een NIO of WISC test afgenomen om een nog beter inzicht te krijgen; bij bevordering vindt warme overdracht plaats en begint de cyclus opnieuw;
- de havo⁶- stroom is speciaal ingericht voor leerlingen die zijn ingestroomd met een havo-advies van de basisschool en waarin ook wij gedurende het eerste leerjaar voldoende havo perspectief zien, maar die door een achterstand net niet voldoen aan de reguliere bevorderingscriteria. Het gaat dan om een meer structurele achterstand die niet met de losse ondersteuningsonderdelen kan worden weggewerkt. Het traject biedt deze leerlingen de mogelijkheid in een iets rustiger tempo te werken, waardoor meer tijd ontstaat gestructureerd te werken aan het inlopen van de achterstand en zo in een ononderbroken leerlijn het havo diploma te behalen. De reden dat dit traject start in het tweede leerjaar is erin gelegen dat het ons de mogelijkheid biedt in het eerste leerjaar een goed beeld van de leerling te verkrijgen om zo gericht tot plaatsing te kunnen overgaan.

Bovenstaande punten vormen een overzicht van datgene wat in het waarderingskader wordt aangeduid met basiskwaliteit.

Daarnaast kunnen aanvullende onderdelen worden opgenomen die geschaard kunnen worden bij eigen aspecten van kwaliteit.

Onderdelen van eigen aspecten van kwaliteit zijn:

- bij het vak Nederlands wordt gewerkt met DiaTaal. Een kernprobleem in de regio Rijnmond is taalzwakte bij veel leerlingen (en hun ouders). Door middel van DiaTaal kan goed het instapniveau van leerlingen worden bepaald en vervolgens jaarlijks worden gemeten in hoeverre de taalontwikkeling zich ontwikkelt ten opzichte van het streefniveau en of progressie wordt geboekt bij het inlopen van eventuele achterstanden op taalgebied. In de onderbouw wordt dit instrument ingezet. Tevens is in elke les Nederlands een vast leesmoment opgenomen in de onderbouw. In de bovenbouw wordt dit geïntensiveerd in het kader van de ontwikkeling van het leesdossier;

- tot een paar jaar geleden werd ook gewerkt met het Cito VAS. Met name vanwege financiële redenen zijn we ermee gestopt. Momenteel wordt herinvoering overwogen waarbij wel eerst de vraag moet worden beantwoord of in voldoende mate sprake is van meerwaarde ten opzichte van het opgebouwde systeem van het borgen van de basiskwaliteit;
- leerlingen worden in het ondersteuningsproces actief betrokken door middel van het stellen van de juiste hulpvraag en evaluatie of het aanbod voldoet aan deze hulpvraag en ook ouders worden betrokken;
- het derde leerjaar is bij ons op school qua motivatie het meest lastige jaar: volop in de puberteit, school wordt minder belangrijk, veel vakken waarvan een deel niet gekozen zal gaan worden in de bovenbouw, het traject naar het diploma is nog niet echt in zicht enzovoort.

Daarom worden leerlingen vanaf de start van het schooljaar betrokken bij het formuleren van hun jaardoel(en). Op de kennismakingsavonden aan het begin van het schooljaar bespreekt de leerling in aanwezigheid van ouders en mentor de gestelde doelen wat wordt vastgelegd. Na afloop van de eerste onderwijsperiode worden de behaalde resultaten vergeleken met de gestelde doelen en in een vervolgesprek weer doorgenomen enzovoort. Natuurlijk is de praktijk weerbarstiger dan de theorie, maar het geeft een leerling meer (zelf)sturing en richting en daarmee een grotere kans op een voldoende/goed eindresultaat.

OP3 Didactisch handelen

Tekst waarderingskader:

OP3. Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

Onderzoekskader 2017 voortgezet onderwijs, versie per 1 augustus 2020 15

Basiskwaliteit

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. Zij zorgen ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau van leerlingen. De aangeboden leerstof is logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les.

De leraren creëren een leerklimaat waardoor leerlingen actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert de leraar het onderwijsaanbod zodanig dat de leerling zich het totale leerstofaanbod eigen kan maken.

De leraren stemmen de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en/of individuele leerlingen. De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften van leerlingen.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan

- hoge verwachtingen van leerlingen
- feedback geven aan leerlingen
- reflectie op leren door leerlingen
- evalueren van de gestelde doelen met leerlingen
- moderne leermiddelen

Het didactisch handelen vormt dé basis voor het dagelijks leereffect bij leerlingen en daarmee hun gewenste ontwikkeling richting een diploma en later maatschappelijk functioneren.

Lesgeven is een complex geheel van allerlei variabelen: (vak)inhoud, gevarieerde didactiek met actieve betrokkenheid van leerlingen, onderwijskundig (bijvoorbeeld leerstijlen, denkniveaus enz), opbouw van een les of lessenserie (organisatie/structuur), pedagogisch (prettig en veilig leerklimaat) en zeker ook klassenmanagement.

Deze complexiteit en diversiteit zijn voor elke startende docent veeleisend om in de vingers te krijgen, zeker ook omdat de diverse processen niet na elkaar maar (vaak) tegelijkertijd plaatsvinden en op elkaar ingrijpen. Ook als slechts één van de onderdelen ondermaats is, heeft dit direct effect op de andere onderdelen en daarmee het leerrendement bij leerlingen.

Met toenemende ervaring automatiseren veel processen en lijkt lesgeven als vanzelf te gaan waarbij dan weer het gevaar insluipt dat een vertrouwd patroon gedateerd raakt of een voor

leerlingen saai opeenvolging van voorspelbare zinnen en ook dan kan het leerrendement onder druk komen te staan.

Voor een succesvolle onderwijsloopbaan is het dus belangrijk mee te gaan met de tijd en nieuwe ontwikkelingen in te passen.

Aangezien velen een groot deel van hun arbeidsplezier halen uit het lesgeven en directe contact met leerlingen is het meegaan met de tijd een logische opgave en dat geeft ook vertrouwen dat de kwaliteit van de lessen voor velen voorop komt.

Borging van de kwaliteit van lessen gebeurt op de volgende wijzen:

- we hechten belang aan bevoegde mensen voor de klas. Bij KA2 kwaliteitscultuur wordt nader ingegaan op het begeleidingsproces van collega's die nog niet zijn bevoegd (in opleiding);
- bij sollicitaties kijken we naar een relevante bevoegdheid, onderwijservaring maar letten we ook op de motivatie achter de sollicitatie juist op onze school. Heeft men zich bijvoorbeeld verdiept in het soort school dat wij zijn en de leerlingenpopulatie;
- docenten met een eerste dienstverband op onze school (ongeacht ervaring) krijgen een (vak)coach en tevens vindt ondersteuning plaats door de schoolopleider;
- bij nieuwe docenten vinden meerdere lesbezoeken plaats, maar ook bij ervaren collega's worden lesbezoeken afgelegd in het kader van de gesprekkencyclus;
- docenten waarvan signalen binnenkomen dat de leskwaliteit onder druk staat, krijgen ook lesbezoek(en) om te kunnen bepalen waar het probleem zit en naar aanleiding daarvan wordt gekeken naar een verbetertraject;
- de 6 rollen van de leraar vormen de basis van het lesbezoekformulier. Door uit te gaan van deze rollen is er ook een blauwdruk van waar een goede les aan moet voldoen;
- op basis van de analyse van de bevindingen van het lesbezoek vindt een gesprek plaats met de docent met tips en tricks. Dat kan aandachtspunten opleveren waar de betrokken docent zelf mee aan de slag gaat, het advies krijgt contact op te nemen met een collega die (erg) goed is op het betreffende punt tot een extra training extern;
- een aantal docenten vraagt feedback aan de leerlingen. In het personeelsbeleid wordt ten aanzien van de gesprekkencyclus momenteel een systeem/werkwijze vastgesteld van 360° – feedback waarin ook de leerlingen een rol hebben;
- jaarlijks wordt binnen het mt besproken of een rode lijn valt te bespeuren in het geheel van de individuele lesbezoeken. Daarbij worden ook gegevens betrokken uit het leerling tevredenheidsonderzoek. Dat wordt samengevat, gedeeld met de docenten en kan een aandachtspunt opleveren er in een themadag aandacht aan te besteden;
- meerdere malen per schooljaar organiseren we op school themadagen waarbij vaak thema's voorkomen die ingaan op één van de rollen van de leraar en daarnaast stimuleren we actief dat personeelsleden gebruikmaken van hun scholingsbudget;
- tevens hebben veel docenten uitgebreide trainingen gehad in samenwerkend leren en het 'Hele Taak Eerst' principe (meer analytisch/deductieve aanpak);
- zowel door de opzet van het versneld vwo als havo⁶ is meer kundigheid ontstaan en ervaring opgedaan met differentiatie en een benadering vanuit leerdoelen;
- vaksecties hebben de mogelijkheid te kiezen voor folio en/of digitale content, maar ook licenties voor bijvoorbeeld LessonUp;
- om efficiënt te kunnen werken met moderne (digitale) leermiddelen in lessituaties heeft de school inmiddels de beschikking over een groot aantal devices.

Een niet te onderschatten factor op het terrein van het didactisch handelen is het feit dat onze school een actieve partner is binnen de (geaccrediteerde) opleidingsschool Rijnmond. Er is een begeleidingsstructuur gebouwd waarbij veel docenten zijn getraind in begeleiding/coaching van studenten en dat levert voor het eigen functioneren ook een meerwaarde op. En de studenten brengen nieuwe ideeën binnen, digitale vaardigheden, vragen van feedback aan leerlingen enzovoort. Ook dat voedt zittende docenten met nieuwe inzichten en mogelijkheden.

Een deel van onze leerlingen heeft een (vrij) laag zelfbeeld.

Als dat wordt afgezet tegen het driejarig gemiddeld slagingspercentage bij zowel het havo als vwo, dan zijn die resultaten mede bereikt door het geven van vertrouwen aan leerlingen en hen motiveren/stimuleren dat het wél kan gaan lukken. Wellicht is dit een aspect van de pedagogische rol die tijdens een individueel lesbezoek minder hard te meten valt, maar deze cultuur van toegankelijkheid, leerlingen willen helpen en vertrouwen geven is een niet te onderschatten in het element didactisch handelen.

OP8 Toetsing en afsluiting

Tekst waarderingskader:

OP8. Toetsing en afsluiting

De toetsing en afsluiting verlopen zorgvuldig.

Basiskwaliteit

De school heeft een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en een examenreglement die voldoen aan de eisen van de wetgeving. In deze documenten maakt de school tijdig duidelijk hoe de organisatie van het examen verloopt en welke maatregelen de school hanteert bij leerlingen die zich niet aan de regels hebben gehouden. Ook moet beschreven staan welke examens leerlingen op welke manier kunnen herkansen. Verder moet duidelijk zijn welke stof wanneer wordt geëxamineerd, hoe het examen meeweegt en welke vrijstellingen gelden.

De examinering verloopt volgens PTA en examenreglement.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan

- toetsbeleid (waaronder toetsmatrixen en toetstechnische, uitvoerings-, afname- en beoordelingseisen)
- evaluatie en borging uitgevoerde toetsbeleid

Toetsen zijn hét middel om te bepalen in hoeverre de gestelde leerdoelen zijn behaald en daarmee het gerealiseerde leerrendement.

Daarnaast is het belangrijk dat het systeem zo is georganiseerd dat het voldoet aan de wettelijke eisen ten aanzien van de dekking van de vereiste inhoud, maar ook een heldere organisatiestructuur met regels en procedures omtrent de rechten en plichten van eenieder.

Ten aanzien van de basiskwaliteit kunnen we het volgende opmerken:

- jaarlijks wordt per vak een nieuw PTA gemaakt, rekening houdend met eventuele nieuwe inhoud en regelgeving;
- de vakonderdelen worden gebundeld in het PTA van school en examensecretaris/examencommissie voeren een check uit of is voldaan aan de wettelijke eisen;
- ook het examenreglement wordt jaarlijks inhoudelijk bekeken en daar waar nodig bijgewerkt;
- de examensecretarissen van de diverse OSVS scholen komen jaarlijks bijeen om ervaringen uit te wisselen en aandachtspunten te bespreken;
- tevens speelt de examensecretaris een leidende rol bij het bewaken van het tijdspad (binnen welke termijn moeten zaken zijn geregeld);
- leerlingen en hun ouders worden aan het begin van het schooljaar geïnformeerd over het PTA en het examenreglement. Daarbij spelen de examensecretaris, afdelingsleiders bovenbouw en mentoren een rol.

Het PTA en examenreglement zijn als documenten aanwezig.

Mede door enkele incidenten in Nederland op het terrein van toetsing (examentraject) is de specifieke aandacht voor toetsing volop in de maatschappelijk en politieke belangstelling komen te staan.

Dat het thema toetsing in het strategisch plan van OSVS opgenomen is als één van de drie pijlers voor de komende jaren kan daar niet geheel los van worden gezien.

Argument daarvoor was niet de angst dat het op de scholen van OSVS op dit punt niet goed zou zijn geregeld, maar het was wel de aanleiding om het gehele toetsbeleid tegen het licht te houden en nieuwe inzichten te bespreken en eventueel te implementeren.

In het hoofdstuk 'Hoofdthema's: maatwerk, toetsbeleid en armoedebelief' komt het huidige toetsbeleid aan de orde (Stand van zaken ten aanzien van toetsing), alsmede de ontwikkeling op dit terrein in de planperiode (Waar ligt de ambitie op het terrein van toetsing in de planperiode); zie hiervoor de bladzijde 25 - 26).

SK1 Veiligheid

Tekst waarderingskader:

SK1. Veiligheid

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Basiskwaliteit

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school. De school monitort dit tenminste jaarlijks.

De school heeft een veiligheidsbeleid (beschreven in het schoolplan of een ander document), gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school heeft een persoon als aanspreekpunt als het gaat om pesten en voor coördinatie van het beleid tegen pesten. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De uitingen van leerlingen en personeel zijn in lijn met de basiswaarden van de democratische rechtstaat.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan

- beleid sociale media
- preventieve maatregelen
- afstemming met actoren buiten de school

Een prettige – en veilige leeromgeving is zowel voor leerlingen als personeel een belangrijke basisvoorwaarde om goed te kunnen functioneren.

Er is weinig fantasie voor nodig om te beseffen dat een onveilige omgeving (en dat kan ook de thuissituatie betreffen) het leren in ernstige mate negatief kan beïnvloeden.

Veiligheid in de brede zin van het woord is dan ook een kernelement op school.

Basiskwaliteit:

Hierbij wordt onderscheid gemaakt in drie hoofdcategorieën, te weten fysiek, sociaal en psychologisch.

Per categorie volgt hieronder een korte uitwerking en wordt tevens verwezen naar relevante stukken.

Fysiek:

- het schoolgebouw is vrijwel nieuw en gebouwd volgens moderne veiligheidseisen;
- er wordt gemonitord of zich op plekken situaties voordoen (incidenten) die aandacht behoeven. Dat geldt voor zowel de binnen – als buitenruimte;
- er is camerabewaking in en rond de school;
- het terrein is omheind met hekwerk dat 's avonds wordt afgesloten;
- een actief (en gecertificeerd) BHV team is aanwezig, alsmede een in – en ontruimingsplan;
- bemande receptie;

- gestructureerd onderhoud van installaties, materialen en eventuele schades worden direct gerepareerd (denk bijvoorbeeld aan brandwerende deuren);
- surveillance tijdens pauzes.

Sociaal:

- we zijn een openbare school waar iedereen (die de democratische grondbeginselen respecteert) wordt toegelaten. We zijn er trots op dat we qua achtergrond een divers publiek hebben;
- we hechten er veel belang aan dat iedereen op een respectvolle wijze met elkaar omgaat. Daartoe is een leerlingenstatuut aanwezig, alsmede een beleidsstuk getiteld 'Eenheid in verscheidenheid'. In de mentorlessen wordt specifiek aandacht besteed aan een correcte omgang met elkaar waarbij ook het leerlingenstatuut aan de orde komt;
- vanuit bovenstaande beginselen hechten we ook veel waarde aan het voorkomen van pesten. Er is een pestprotocol dat wordt besproken met de leerlingen zij krijgen een samenvatting uitgereikt;
- met het Passend onderwijs is de diversiteit en complexiteit in veel klassen groter geworden. Dat kan ook effect hebben op de sociale dynamiek in een klas. Daar is met de lesgevende docenten aandacht aan besteed met name in het signaleren en omgaan ermee. De zorgcoördinatoren spelen een centrale rol in het informeren van een gewenste omgangsstrategie;
- tegenwoordig dient ook aandacht te bestaan voor het op een goede wijze omgaan met sociale media en internet. Dit aspect wordt door de mentoren nadrukkelijk aan de orde gesteld in de mentorlessen en in het tweede leerjaar krijgen de leerlingen er ook les in bij het vak digitale geletterdheid;
- mentoren spelen een cruciale rol in het monitoren en bespreekbaar maken van het sociale gedrag (individueel en op groepsniveau);
- bij incidenten worden altijd de ouders betrokken;
- afdelingsleiders, mentoren en pestcoördinator spelen op dit terrein een primaire rol, maar we verwachten en stimuleren ook een actieve rol van docenten en onderwijs ondersteunend personeel om signalen die raken aan de sociale veiligheid op te pikken en dit te melden (geldt ook voor de psychologische veiligheid);
- om meerdere redenen zijn we Unescoschool geworden, maar één van de redenen is het belang dat wij hechten aan wederzijdse kennis en begrip van diverse culturen en van die diversiteit de rijkdom leren zien. Tot het gedachtengoed hoort ook je sociaal opstellen en gedragen naar anderen.

Psychisch:

- uitgangspunt is dat elke leerling zichzelf moet kunnen zijn en daar vloeit uit voort dat er respect is voor het anders zijn van elkaar;
- in hun puberteit maken leerlingen vaak grote persoonlijke veranderingen door. Vaak kan een leerling daar zelf goed mee omgaan, maar het kan ook leiden tot gevoelens van onzekerheid, somberheid enzovoort. Ook hierbij heeft het totale personeelsteam een belangrijke signaleringsfunctie. Afdelingsleiders en mentoren vormen de eerstelijns hulp. Belangrijk is dat goed wordt bewaakt waar de grenzen liggen van deze eerstelijns hulp en dat snel wordt doorgeschakeld naar de tweedelijns zorg via de zorgcoördinatoren indien noodzakelijk, waarbij ook de aan school verbonden gezinsspecialist kan worden ingeschakeld.

In geval van faalangst beschikken we over een faalangstreductietrainer

Leerling en ouders worden in het proces nadrukkelijk meegenomen.

Er bestaat een overlegstructuur van deskundigen waarin wordt besproken welke aanpak/benadering het best kan worden gevolgd. Dit kan ook leiden tot de inzet van de derdelijnszorg;

- niet elk kind groeit op in een veilige thuissituatie, waarbij school dan vaak de veilige (thuis)haven is. Iedereen wordt geacht alert te zijn op signalen van een onveilige thuissituatie zodat een gerichte ondersteuning kan gaan plaatsvinden;
- in het schoolondersteuningsplan wordt een en ander nader uitgewerkt;
- psychische problematiek kan vele vormen aannemen, maar bekende zaken zijn die rond identiteit en seksuele geaardheid. We voeren actief beleid een cultuur te creëren waarin de veiligheid dermate is dat leerlingen er open over kunnen zijn. Ook hierbij ondersteunen de principes en acties vanuit de Unesco-school het beleid; Realiteit is ook dat het vanwege cultuurverschillen, taboes, vooroordelen enzovoort continu aandacht verdient;
- er zijn twee opgeleide vertrouwenspersonen op school waar leerlingen te allen tijde gebruik van kunnen maken.

Veiligheid op school omvat vele facetten en er zijn op school en daarbuiten meerdere functionarissen bij betrokken.

Een overzicht:

- een afdelingsleider heeft veiligheid in de portefeuille;
- BHV team met daarin EHBO geschoolden;
- conciërges hebben een rol in het signaleren en oplossen van knelpunten;
- ict medewerker regelt een veilig ict netwerk en bewaakt de AVG regels en is vanuit dit laatste ook betrokken in bovenscholse overleg;
- toa die is opgeleid en gecertificeerd periodiek de veiligheid van de elektrische apparaten na te lopen;
- wijkagent;
- periodiek overleg tussen een afdelingsleider (die ook arbozaken in de portefeuille heeft), hoofdconciërge en een docent die ook (technisch) gebouwbeheer als taak heeft om af te stemmen en eventueel actie te ondernemen;
- afdelingsleiders voor hun afdeling en mentoren voor hun klas;
- voltallige personeel met een signaleringsfunctie;
- pestcoördinator;
- aandachtsfunctionaris armoede en financiële coach;
- zorgcoördinatoren, gezinsspecialist, onderwijs ondersteuningsspecialist, faalangstreductietrainer;
- derdelijnszorg waarin ook gemeentelijke instellingen een rol spelen.

Vanwege het belang van het thema veiligheid is het een vast agendapunt bij de mt en mr vergaderingen. Binnen het mt wordt het derhalve wekelijks besproken. AVG is toegevoegd als aandachtspunt.

Sinds een aantal jaren is er een (regionaal) veiligheidsconvenant tussen gemeente – politie – scholen van voortgezet onderwijs.

Dit heeft onder andere geleid tot een goed contact met de wijkagent en ook met de gemeente op het terrein van workshops/ trainingen op veiligheidsterrein.

Jaarlijks wordt in de leerlingenquêtes en periodiek bij de ouder – en personeel enquêtes gevraagd naar de veiligheidsbeleving. Gemiddeld scoren we daar goed op waarbij het streven erop gericht is minstens te scoren op het landelijk niveau (referentiegroep).

Tijdens studiedagen is aandacht besteed aan bijvoorbeeld:

- workshops straattaal en straatcultuur;
- radicalisering;
- sociaal welbevinden van leerlingen en dat heeft geleid tot workshops voor leerlingen in dit kader (Over de streep).

Tevens wordt ingespeeld op maatschappelijke gebeurtenissen door er met leerlingen, maar ook personeel over te spreken.

OR1 Resultaten

Tekst waarderingskader:

OR1. Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

Basiskwaliteit

De leerresultaten liggen de afgelopen drie jaar op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Dit betekent dat de gemiddelde eindexamenresultaten en de doorstroom in de bovenbouw op of boven de normering liggen die daarvoor geldt. Bovendien behalen leerlingen in de onderbouw het opleidingsniveau dat overeenkomt met het basisschooladvies en lopen zij gedurende hun schoolloopbaan weinig vertraging op.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan

- De school heeft verwachtingen geformuleerd over de cognitieve resultaten die leerlingen kunnen bereiken gebaseerd op hun kenmerken. Die verwachtingen zijn ambitieus.
- Eigen hoge normen worden gerealiseerd.

Zowel op het havo als vwo voldoen alle indicatoren aan de gestelde normen.

De resultaten zijn terug te vinden in de rapporten van de onderwijsinspectie (Onderwijsresultaten 2020) en bij Scholen op de kaart.

N.B. de cijfers van de onderwijsinspectie en Scholen op de kaart kunnen licht afwijken.

De onderwijsresultaten worden gemeten aan de hand van vier indicatoren en afgeleid wordt een vijfde indicator (verschil se – ce) meegewogen.

Zelf voegen we de slagingspercentages nog toe.

De uitwerking hieronder is als volgt:

- eerst worden de vier indicatoren benoemd en de afgeleide factor;
- vervolgens de onderwijsresultaten 2020. Complicerende factor is dat in 2020 geen centrale examens plaatsvonden;
- daarna de geslaagdenpercentages van de jaren 16/17, 17/18 en 18/19 en (2019/2020);
- ambitie voor de komende jaren.

Er zijn vier indicatoren en één afgeleide indicator waarbij de cijferresultaten het driejaarlijks gemiddelde betreffen:

- 1. onderwijspositie t.o.v. het advies po
het gaat hier om een beeld hoeveel leerlingen in het derde leerjaar nog op adviesniveau van de basisschool onderwijs volgen in het vo.
Voor het havo en vwo is de norm 4,75; dit getal houdt in dat van elke 100 leerlingen er 4,75 meer opstroomden dan afstroomden;
- 2. onderbouwsnelheid

- het gaat hier om het percentage van de leerlingen dat zonder vertraging doorstroomt naar het derde leerjaar (landelijke norm: 95,5%);
- 3. bovenbouwsucces
Het percentage leerlingen dat vanaf het derde leerjaar ongehinderd doorstroomt naar het eindexamen (landelijke norm voor zowel havo als vwo 82%);
- 4. examencijfers
het gaat hier om de gemiddelde score van alle examenkandidaten op de ce vakken (landelijke norm havo: 6,27 en vwo: 6,3);
- 5. verschil se – ce
zowel bij havo als vwo mag het verschil maximaal 0,50 zijn.

Onderwijsresultaten school 2020 (onderwijsinspectie):

Met name door het grote aandeel leerlingen uit de zogenaamde acp gebieden is bij een aantal criteria sprake van een aangepaste norm. De feitelijke resultaten worden afgezet tegen deze schoolnorm; de landelijke norm wordt tussen haakjes weergegeven.

- 1. onderwijspositie t.o.v. het advies po
score: 9,63
norm: 4,75 (4,75)
score ligt ruim boven de norm en het risico is klein omdat één lage score in het driejaarlijks gemiddelde als eerste wegvalt;
- 2. onderbouwsnelheid
score: 94,25
norm: 92,65 (95,5)
risico gering omdat elke score in het driejaarlijks overzicht boven de norm uitkomt;
- 3. bovenbouwsucces
havo score: 75,96
norm: 74,44 (82)
beperkt risico omdat elke driejaarlijkse score boven de norm ligt, maar alle drie wel vrij dicht boven de normscore
vwo score: 82,39
norm: 77,42 (82)
risico klein, alle scores liggen (ruim) boven de norm en laten een oplopend patroon zien;
- 4. examencijfer
havo score: 6,25
norm: 6,09 (6,27)
risico klein, elke score ligt (ruim) boven de norm; aandachtspunt: licht dalende trend in de cijfers
vwo score: 6,26
norm: 6,10 (6,3)
klein risico omdat elke score boven de norm uitkomt en de laatste score (18/19: 6,47) er ruim boven zit en nog tweemaal meeweegt;
- 5. verschil se – ce
havo score: 0,01
norm: 0,50 (0,50)

risico nihil omdat het havo al jaren nauwelijks een verschil heeft tussen se –
ce
vwo score: 0,22
norm: 0,50 (0,50)
risico klein, alle scores (ruim) binnen de norm en over meerdere jaren
gerekend valt een continu dalende trend waar te nemen

Ook bij Scholen op de kaart staan bovenstaande gegevens vermeld. Op de site wordt aangegeven dat de cijfers soms licht afwijken van die van de inspectie.

Het geslaagdenpercentage wordt niet meegewogen in de kwaliteitsbeoordeling maar zijn voor school wel een factor die van belang is voor de trend per afdeling.

havo:

- 16/17: 98,4
- 17/18: 87,5
- 18/19: 82,8
- 19/20: 100 (geen ce)
- driejaarlijks gemiddelde (19/20 buiten beschouwing gelaten): 89,6

de 98,4% score mag dan een uitschieter zijn aan de hoge kant, ook in de jaren daarvoor is enkele malen boven de 90% gescoord. In dat kader is de score van 18/19 een tegenvallend resultaat. Er lijkt geen sprake van een structurele trend.

vwo:

- 16/17: 81,8
- 17/18: 76,2
- 18/19: 95,8
- 19/20: 100 (geen ce)
- driejaarlijks gemiddelde (19/20 zie opm havo): 84,6
- in het herstelproces volgde het vwo enigszins vertraagd de positieve ontwikkelingen van het havo; als ook de trend bij de andere indicatoren wordt meegewogen dan is de positieve ontwikkeling duidelijk zichtbaar. Nu zal niet elk jaar het slagingspercentage op het niveau van 2018/2019 kunnen liggen, maar een driejaarlijks gemiddelde rond de 90% is een (reële) mogelijkheid.

Ambitie in de planperiode:

Als de scores op de diverse indicatoren worden bekeken over een langere periode dan drie jaar, dan valt de continu stijgende lijn op.

Deze opwaartse lijn was het eerst zichtbaar bij het havo en daarna volgde ook het vwo.

De scores van 2020 zitten op elk criterium ruim boven de schoolnorm en op of dicht tegen de landelijke norm.

Het betekent dat de ingeslagen weg die was ingezet zijn vruchten heeft afgeworpen.

Daar waar bij het vorige schoolplan sprake was van een noodzakelijke trendbreuk (van kansenschool naar kwaliteitsschool) is dat nu niet aan de orde.

De kernelementen uit de huidige aanpak moeten dan ook zeker de komende jaren in stand blijven: goed volgen van de ontwikkeling van leerlingen, extra begeleiding bieden waar nodig en extra onderdelen (verbreding/verdieping) creëren waar mogelijk, veel directe – en gestructureerde begeleiding in lessen, een strakke organisatie, bij problemen ouders en leerlingen betrekken enzovoort.

De stijgende lijn bij het havo lijkt wat af te vlakken en als het eerdere patroon niet doorbroken is dan zal dit op termijn ook gaan gebeuren bij het vwo.

De ontwikkeling die we als school willen gaan doormaken richting 2025 is erop gericht, met behoud van de eerder genoemde kernelementen, een extra impuls te geven aan een verdere verbetering van de resultaten.

Een realistisch doel is dat de scores op elk criterium boven de landelijke norm liggen. Als dat lukt leveren we een toegevoegde waarde die duidelijk uitstijgt boven wat gemiddeld verwacht zou mogen worden.

Tot zover de kernstandaarden.

Op de volgende bladzijden komen kort benoemd ook de andere standaarden aan de orde.

OP1 Aanbod

Tekst waarderingskader:

OP1. Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving.

Basiskwaliteit

De school biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat. Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's. Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op het vervolgonderwijs. Dit aanbod omvat mede activiteiten op het gebied van loopbaanleren (LOB).

Leerlingen groeien op in een pluriforme samenleving. Daarom is het onderwijs gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en op kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het aanbod dat de school biedt, sluit aan bij het niveau van de leerlingen en kan gedurende de schoolloopbaan worden verdiept en verbreed, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Dit betekent bijvoorbeeld dat de school voor leerlingen met een taalachterstand een aanvullend taalaanbod heeft. Bovendien heeft de school de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdeeld.

De school legt de doelen voor het onderwijs en de opbouw van het aanbod vast in het schoolplan.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan

- talentontwikkeling
- toekomstgericht onderwijsaanbod
- aanbod gericht op leerstrategieën
- een aantrekkelijke en uitdagende leeromgeving

Puntsgewijs komen eerst de onderdelen van de basiskwaliteit aan de orde:

- in de onderbouw bekijkt elke vaksectie jaarlijks de kerndoelen en bij de moderne vreemde talen de ERK's als basis voor het opstellen van het (jaar)programma; Datzelfde geldt in de bovenbouw daar waar het de examenprogramma's betreft. Goede ondersteuning daarbij bieden de methoden. Met de intrede van de nieuwe leerstromen vwo en havo⁶ is dit geïntensiveerd en wordt nog nadrukkelijker gewerkt vanuit de leerdoelen;
- bij de overstap van vo naar hbo wordt samengewerkt met de Hogeschool Rotterdam;
- LOB maakt gestructureerd onderdeel uit van het curriculum op basis van het LOB-plan. Belangrijk onderdeel daarbinnen zijn de talentvakken in het eerste – en tweede leerjaar waarbij leerlingen ervaren waar hun interesses liggen en waar juist minder. In de planperiode willen we LOB een nog nadrukkelijker plaats geven in de diverse leerjaren;
- als openbare school staan we open voor iedereen en we hebben dan ook een divers publiek. Aan een respectvolle omgang met elkaar wordt veel aandacht besteed. Vanwege het belang dat wij hieraan hechten zijn wij Unescoschool geworden en van daaruit worden meerdere activiteiten georganiseerd;
- versneld vwo en havo⁶ vormen een verbreding van het aanbod waardoor meer leerlingen beter kunnen worden bediend op een voor hen geschikte wijze. In het hoofdstuk over de drie pijlers (maatwerk, toetsbeleid en armoedebestrijding) die de komende jaren sturing geven aan de ontwikkelingsrichting wordt bij het onderdeel maatwerk uitgebreid stilgestaan bij de mogelijkheden van verbreding en verdieping;

- kansengelijkheid is een belangrijk maatschappelijk vraagstuk en voor een deel van onze leerlingen is dit geen vanzelfsprekendheid. De havo⁶ leerstroom is een voorbeeld van aandacht hiervoor, maar het gaat verder. Middels een rijke leeromgeving voor alle leerlingen nemen we belemmeringen op dit terrein weg;
- taalzwakte komt bij betrekkelijk veel leerlingen voor en daarop wordt actief beleid ingezet. Het aantal lessen Nederlands is meer dan gemiddeld gebruikelijk, de steunlessen zorgen voor extra ondersteuning voor leerlingen die dit nodig hebben, via Diataal wordt de ontwikkeling van leerlingen extra gemonitord, in elke les wordt aandacht besteed aan lezen en een werkgroep werkt momenteel een taalbeleid uit waarbij aandacht voor taalontwikkeling breder binnen de organisatie aandacht zal krijgen.

Eigen aspecten van kwaliteit:

- talentontwikkeling staat centraal in het OSVS plan, alsmede ons plan. De meer maatwerkgerichte aanpak is hiervan de concrete uitwerking;
- ons onderwijs kent twee hoofddoelen, te weten een optimale voorbereiding op het behalen van een diploma én het latere functioneren in de maatschappij als beroepsbeoefenaar en burger. Denk daarbij aan aandacht voor de 21st century skills, Unescoschool maar ook door de invulling van door ons als belangrijk gevonden thema's van de 21ste eeuw: duurzaamheid en gezondheid (beweging en voeding);
- in de bovenbouw kunnen leerlingen kiezen voor de Businessschool. Hier kunnen leerlingen belangrijke extra kennis en vaardigheden opdoen voor een vervolgopleiding en/of het latere maatschappelijk functioneren;
- bij CKV wordt expliciet aandacht besteed aan museum – en theaterbezoek
- in de onderbouw krijgen alle leerlingen het vak rekenen aangeboden. Een goede rekenvaardigheid is voor elke leerling van belang en het is ondersteunend bij meerdere andere vakken. Leerlingen die in het eerste leerjaar instromen behoren het referentieniveau 1F te hebben behaald. In de onderbouw wordt doorgewerkt naar de referentieniveaus 2F en 3F. Na het eerste leerjaar wordt de rekenles alleen aangeboden aan de leerlingen die het referentieniveau nog niet hebben behaald;
- alle leerlingen krijgen les in studievaardigheden/leerstrategieën en leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben krijgen er aanvullend les in. In de bovenbouw wordt studiebegeleiding aangeboden. Dat komt doordat de werkwijze in de bovenbouw vaak anders is ingericht en daarnaast is er, vooral in 4 havo, sprake van een substantiële instroom van leerlingen;
- de school is een modern gebouw met een infrastructuur dat een rijke leeromgeving mogelijk maakt.

OP4 Extra ondersteuning

Tekst waarderingskader:

OP4. Extra ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding.

Basiskwaliteit

Voor leerlingen die structureel een onderwijsaanbod nodig hebben op een ander niveau dan de leeftijdsgroep, biedt de school een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding, gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende leerlingen. Het aanbod, de ondersteuning en/of de begeleiding zijn gericht op een ononderbroken ontwikkeling van de leerling. De school evalueert periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op het door het samenwerkingsverband omschreven niveau van basisondersteuning. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief vast hoe het onderwijs wordt afgestemd op de behoefte van de leerling.

Basiskwaliteit:

- centraal staat hierbij het schoolondersteuningsprofiel. Vanuit de traditie van kansenschool bestaat een ruime ervaring op dit terrein en heeft de school ook een positieve reputatie erin opgebouwd;
- in het proces worden ouders en leerlingen direct betrokken;
- maatwerk op het terrein van gespreid examen doen of een aangepast (in tijd uitgesmeerd) programma volgen, bijvoorbeeld op medische gronden.

Eigen aspecten:

- aanbod steunlessen kernvakken in de OB en voor examenleerlingen;
- Maatjesprogramma;
- huiswerkklas;
- studievaardigheidslessen;
- studiebegeleiding BB.

OP5 Onderwijstijd

Tekst waarderingskader:

OP5. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

Basiskwaliteit

De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd. De school verdeelt de tijd zodanig over de vakken dat leerlingen in staat zijn het verplichte onderwijsprogramma tot zich te nemen. Bovendien weet de leraar de geplande onderwijstijd effectief te benutten.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?
Te denken valt aan

- regels over het gebruik van de onderwijstijd
- naleving van deze schoolregels
- afspraken over maatwerk

Basiskwaliteit:

- één van de pijlers van de resultaatverbetering van de afgelopen jaren was alle leerlingen relatief veel direct begeleide lestijd aan te bieden. Daardoor zijn er geen problemen met het voldoen aan de wettelijke eisen omtrent de onderwijstijd;
- zoals reeds eerder beschreven bestaat daarnaast een uitgebreid systeem van maatwerk dat in principe voor elke leerling openstaat, bijvoorbeeld begeleide extra leer/werktijd op school.

Eigen aspecten:

- PATS-systeem: terugdringen verzuim en daarmee een betere benutting onderwijstijd;
- onderdeel van lesbezoeken is de effectieve lestijd. Naast het kwantitatieve gegeven van genoeg onderwijstijd is dit een indicator van het optimaal invullen ervan (staat ook specifiek vermeld op het lesbeoordelingsformulier);
- systeem van waarneemuren (onderbouw). Indien een docent afwezig is vervalt de les niet. Deze wordt overgenomen door een andere docent zodat de begeleide lestijd blijft gewaarborgd.

OP6 Samenwerking

Tekst waarderingskader:

OP6. Samenwerking

De school werkt samen met partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven.

Basiskwaliteit

De school werkt samen met andere scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in een samenwerkingsverband passend onderwijs. Voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte treedt de school in overleg met instanties als dat nodig is. Verder is er een effectief overleg met andere scholen in de gemeente en met de gemeente zelf over het bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen, het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie en over inschrijvings- en toelatingsprocedures. De school voert de gemaakte afspraken uit.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

- Te denken valt aan betrokkenheid van ouders.

Basiskwaliteit:

- we zijn onderdeel van de stichting OSVS en in dat kader werken we als scholen nauw samen. Zo bestaat bijvoorbeeld een tweewekelijks directeurenoverleg en is een systeem opgezet van collegiale visitaties;
- veel aandacht vanuit OSVS voor gezamenlijke inkoopstrategie. Daartoe is ook een functionaris aangesteld en gezamenlijk worden afspraken gemaakt op terreinen als leermiddelen, copiers, schoonmaak enzovoort. En er is een inkoopcommissie;
- actieve partner binnen het Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord en in dit kader vindt ook het regionaal directeurenoverleg plaats met een tweeledige agenda: punten vanuit het Samenwerkingsverband en 'algemeen' waarbij afspraken worden gemaakt over bijvoorbeeld werving (scholenmarkten) en procedure rond aanmelding en inschrijving;
- school is een actieve partner binnen de opleidingsschool Rijnmond;
- met de gemeente Schiedam wordt samengewerkt binnen de gezamenlijk opgestelde Strategische Agenda onderwijs (SAO), ook basisonderwijs partner hierin;
- tweemaal per jaar warme overdracht tussen basisschool en voortgezet onderwijs.

Eigen aspecten:

- tweewekelijks Nieuwsbrief voor ouders en leerlingen;
- kennismakingsavond ouders nieuwe eersteklassers bij start schooljaar en workshops naar keuze;
- in leerjaar 3 bij start schooljaar een startgesprek tussen mentor en ouders/leerling over de doelstellingen voor het schooljaar (initiatief leerling);
- ouderraad wordt betrokken.

OP7 Praktijkvorming/stage

Tekst waarderingskader:

OP7. Praktijkvorming/stage

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de praktijkvorming/stage zijn doeltreffend.

Basiskwaliteit

De stage draagt bij aan de geplande leeractiviteiten. De school maakt afspraken met de leerling over welke leeractiviteiten de leerling ontplooit in het kader van het stageplan. Het doel, de inhoud, de omvang en de organisatie van de stage worden beschreven in het stageplan. De school begeleidt de leerling bij de voorbereiding en bij de keuze van een stageplek en stelt hiervoor samen met de leerling en het stagebedrijf de vereiste stageovereenkomst op. De begeleiding en beoordeling verlopen op de afgesproken wijze en de school is op de hoogte van het functioneren van de leerling op de stageplek en stuurt zo nodig bij.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

- Te denken valt aan het zoeken van een passende stageplekloopbaanbegeleiding

Basiskwaliteit:

- als havo/vwo school kennen we geen specifieke stages c.q. beleid daartoe;
- wel kunnen leerlingen in aanraking komen met externe bedrijven of instituten. Denk bijvoorbeeld aan leerlingen die vanuit de business school bedrijven bezoeken of bèta leerlingen die in het kader van practica soms gebruikmaken van de faciliteiten van de TU Delft en die raakvlakken zijn er ook in het kader van het Jetnet programma.

Eigen aspecten:

- Girlsday: bèta onderwijs stimuleren bij de meiden;
- bezoek aan een technisch leerbedrijf.

SK2 Pedagogisch klimaat

Tekst waarderingskader:

SK2. Pedagogisch klimaat De school heeft een ondersteunend pedagogisch klimaat.
Basiskwaliteit Geen wettelijke eisen.
Eigen aspecten van kwaliteit Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze? Te denken valt aan   • gedragsregels voor leraren en leerlingen   • betrokkenheid leerlingen bij positief schoolklimaat   • voorbeeldgedrag door het personeel/team   • inrichten van oefensituaties om leerlingen te begeleiden bij de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties   • begeleiding leerlingen bij het waar mogelijk zelf oplossen van problemen en conflicten   • inrichting van het gebouw

Eigen aspecten:

- er is een actueel en levend leerlingenstatuut;
- via de Unescoschool worden activiteiten georganiseerd op terreinen als maatschappelijke betrokkenheid en culturele diversiteit;
- leerlingenraad;
- lessen in mediawijsheid;
- actueel internetprotocol met o.a. social media/groepsapp;
- in mentorlessen aandacht aan een correcte – en respectvolle omgang met elkaar;
- veiligheid in de brede zin van het woord is een continu aandachtspunt (agenda's vergaderingen);
- toegankelijkheid van personeel voor leerlingen;
- projecten op terreinen als duurzaamheid en gezondheid;
- inclusiviteit bij georganiseerde activiteiten.

OR2 Sociale en maatschappelijke competenties

Tekst waarderingskader:

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Basiskwaliteit

Geen wettelijke eisen.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

Eigen aspecten:

- op de maatschappij betrokken burgers voor wie de waarden van de democratische rechtstaat vanzelfsprekend zijn;
- concreet is de recente introductie van maatschappijwetenschappen als keuze examenvak;
- idem voor de Unescoschool;
- houding dat de maatschappij kansen moet bieden en tegelijkertijd het besef dat het eigen handelen ook van betekenis is voor de maatschappij (don't ask what society can do for you but what you can do for society);
- reanimatiecursus voor leerlingen die BSM en NLT volgen.

OR3 Vervolgsucces

Tekst waarderingskader:

OR3. Vervolgsucces

De bestemming van de leerlingen na het verlaten van de school is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school.

Basiskwaliteit

Geen wettelijke eisen.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

Eigen aspecten:

- samenwerking met HBO en universiteit om vloeiende overstap te garanderen tussen vo – ho. Het gaat daarbij om georganiseerde bezoeken, maar tevens individueel (proefstuderen);
- betrekken oud-leerlingen in het LOB proces op school, bijvoorbeeld bij het 'speeddaten';
- na slagen inventariseren de decanen voor welke vervolgopleiding een leerling zich heeft ingeschreven.

KA1 Kwaliteitszorg

Tekst waarderingskader:

KA1. Kwaliteitszorg

Het bestuur en de scholen hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht en verbeteren op basis daarvan het onderwijs.

Basiskwaliteit

Het bestuur zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen. Dit stelsel staat uitgewerkt in het/de schoolplan(nen) van de scholen. Vanuit dit stelsel bewaakt en bevordert het bestuur de kwaliteit van het onderwijsproces en de leerresultaten.

Het bestuur en de scholen hebben zicht op de kwaliteit van het onderwijs. Er zijn toetsbare doelen geformuleerd en er wordt regelmatig geëvalueerd of deze doelen worden gehaald. De oorzaken van eventueel tekortschietende onderwijskwaliteit zijn geanalyseerd en waar nodig worden verbeteringen doelgericht doorgevoerd. De verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuur en scholen maakt een functionerend stelsel van kwaliteitszorg mogelijk.

Eigen aspecten van kwaliteit:

Is er aanvullend beleid over de wijze waarop de kwaliteit wordt bewaakt en bevorderd en (hoe) wordt dit gerealiseerd?

Te denken valt aan

- ambitieuze doelen die passend zijn bij de maatschappelijke opdracht;
- betrokkenheid van de stakeholders en van onafhankelijke deskundigen (bijvoorbeeld collegiale consultatie, audits) bij evaluaties;
- strategische financiële planning.

Basiskwaliteit en eigen aspecten:

- Stelsel van kwaliteitszorg van OSVS is overkoepelend aan het hier geformuleerde stelsel van kwaliteitszorg van de school;
- qua doelen zij hierbij verwezen naar het strategisch plan van OSVS en het eigen plan waar dit hoofdstuk onderdeel van is;
- op het terrein van de financiën wordt gewerkt in overeenstemming met het OSVS beleid: Financieel beleid OSVS 2020.

Tekst waarderingskader:

KA2. Kwaliteitscultuur

Het bestuur en zijn scholen kennen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren transparant en integer.

Basiskwaliteit

Het bestuur handelt volgens de Code Goed Bestuur en legt uit wanneer het daarvan afwijkt. Deze handelwijze leidt tot een integere en transparante organisatiecultuur. Iedere betrokkene werkt vanuit zijn eigen rol aan de versterking van de onderwijskwaliteit.

Het bestuur zorgt voor bekwaam en bevoegd personeel op alle scholen en maakt mogelijk dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt en de juiste bevoegdheid haalt voor het vak waarvoor het wordt ingezet wanneer dat nog niet het geval is. De schoolleiding en het team werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren houden daarbij rekening met de gestelde bekwaamheidseisen en beroepsprofielen en behaalde resultaten bij leerlingen. Leraren krijgen daartoe voldoende gelegenheid. De wijze waarop ze dit doen, staat helder beschreven in het schoolplan.

Eigen aspecten van kwaliteit

Is er aanvullend beleid over de professionalisering en de kwaliteitscultuur en (hoe) wordt dit beleid gerealiseerd?

- Te denken valt aan strategisch HRM-beleid

Basiskwaliteit en eigen aspecten:

- OSVS heeft een integriteitsbeleid geformuleerd;
- centraal in de organisatiecultuur staat het Rijnlands denken en werken;
- OSVS is een actieve partner binnen de opleidingsschool Rijnmond waarbij de opleidingsschool tevens een versterking van de interne professionele cultuur dient;
- vanuit de scholen en de afdeling personeelszaken wordt actief de studievoortgang gemonitord van degenen die nog studerend zijn voor hun bevoegdheid;
- In het IPB 2.0 komt het personeelsbeleid in brede zin aan de orde, waarbij de gesprekkencyclus één van de kernelementen is. Vast onderdeel op school is dat voorafgaand aan een gesprek altijd een lesbezoek plaatsvindt. De cyclus, zoals beschreven in het IPB wordt gevolgd;
- als school hebben we geëxperimenteerd met de zogenaamde 360⁰ – feedback. Vanuit OSVS is inmiddels een beleidsdocument op dit terrein ontwikkeld waarbij de 6 rollen van de leraar in combinatie met het kernkwadrant van Ofman centraal staan;
- school organiseert themadagen om bekwaamheden te stimuleren en de professionele cultuur te verstevigen;
- onderdeel van de gesprekkencyclus is het POP gesprek en o.a. van daaruit kan het eigen professionaliseringsbudget worden ingezet.

KA3 Verantwoording en dialoog

Tekst waarderingskader:

KA3. Verantwoording en dialoog

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voeren daarover actief een dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur en de scholen hebben tegenspraak georganiseerd. Dit gebeurt in ieder geval door de ouders, personeel en leerlingen te betrekken bij beleids- en besluitvorming.

Het bestuur en de scholen brengen minimaal jaarlijks verslag uit over hun doelen en de resultaten die zij behalen. Zij doen dit op toegankelijke wijze. Het bestuur verantwoordt zich aan de intern toezichthouder. Het bestuur en de scholen verantwoorden zich aan de overheid en belanghebbenden.

Eigen aspecten van kwaliteit

Is er aanvullend beleid over de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd en (hoe) wordt dit beleid gerealiseerd?

- Te denken valt aan een actieve dialoog met de omgeving over ambities en resultaten

Basiskwaliteit en dialoog:

in het beleidsstuk Stelsel van kwaliteitszorg van OSVS staat tevens de structuur van verantwoording beschreven;

- intern vindt beleidsmatige afstemming plaats met de medezeggenschapsraad;
- er is een actieve ouderraad waarmee ook nieuwe ontwikkelingen worden besproken;
- de leerlingenraad wordt betrokken bij vraagstukken die voor hen van belang zijn.

Eigen aspecten:

- in de teamvergaderingen (leerjaar 1, leerjaren 2 en 3, havo bovenbouw en vwo bovenbouw) worden doelen en resultaten besproken;
- klankbordgroepen ouders OB, BB havo en BB vwo (in ontwikkeling).

Kwaliteitsgebied Financieel beheer.

Hierbij niet de tekst uit het waarderingskader, omdat dit onderdeel geschreven is op bestuursniveau.

Het beleid in deze is beschreven in het beleidsstuk Financieel beleid OSVS 2020.
De drie hoofdonderdelen uit het waarderingskader worden in dit beleidsstuk uitgewerkt.
De drie hoofdonderdelen uit het waarderingskader zijn:

- FB1. Continuïteit;
- FB2. Doelmatigheid;
- FB3. Rechtmatigheid.

Vanuit schoolperspectief staan de volgende onderdelen (pdca) centraal op jaarbasis:

- maandrapportages (MARAP) + analyses;
- formatiegesprek(ken) in het voorjaar om een beeld te hebben of de formatie-ontwikkeling (op basis van de verwachte leerlingenaantallen vanaf 1 augustus) in lijn ligt met de begroting ten aanzien van de personeelslasten;
- tweemaal per kalenderjaar een financiële forecast vanuit school die wordt besproken op OSVS-niveau;
- kaderbrieven vanuit het bestuur ten aanzien van de begroting en meerjarenbegroting;
- proces van begrotingsgesprekken en opbouw van de schoolbegroting;
- jaarlijks wordt de beleidsrijke meerjarenbegroting aangepast en uitgebreid;
- alle (onverwachte) uitgaven worden vooraf voorgelegd aan het bestuur dat een besluit erover neemt op basis van de effecten voor de schoolbegroting en in het verlengde daarvan de gevolgen voor de stichting als geheel;
- samenwerking op het gebied van inkoop tussen de diverse scholen van OSVS.

Conclusie

De geformuleerde ambities voor de komende jaren moeten ertoe leiden dat onze school zich als kwaliteitsschool nog verder heeft ontwikkeld en nog beter invulling wordt gegeven aan datgene wat toekomstige generaties aan bagage kunnen/moeten meenemen.

Belangrijk is dat we het opgebouwde 'goede' bewaren en de nieuwe elementen daarbinnen vormgeven. Zeker de meer maatwerkgerichte aanpak betekent in een aantal opzichten een andere wijze van nadenken over en benaderen van de onderwijspraktijk. Daarom nemen we ook ruim de tijd om het goed te implementeren.

Als het geformuleerde sfeerbeeld in 2025 grosso modo inderdaad vorm heeft gekregen zoals beschreven dan mag het hele team trots zijn op wat in gezamenlijkheid is neergezet. We hebben er veel vertrouwen in dat dit ook gaat lukken!

